אורחות

עולם

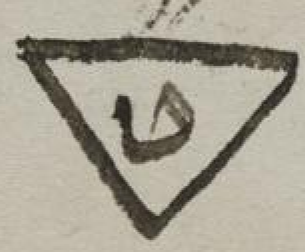
ה

פרקי אבות

מדרש שמואל

של יצחק אבואלפעיה

ה״ו

فصول الآباء ملوسيه يهودية
في العصور الوسطى

bibat [illegible] ap. rido che no si [illegible]

1 lugio 1507 trova. [illegible] che me cano
di
apresso la dalmacia confinene alla
banda del ponente

[illegible]

Ruanale [illegible]
Magij [illegible]
della n.e

א

דרך אבות

להנ״ח רבים מעצבון הטרדות והיגונות אשר מקצתם
לפעמים כאשר יבקשו להשקיט המיית עצבונם
ויגונם ילכו לקריא בקריאות שירות באהבים זרה ובספרי
מלחמות קדומות אשר בקריאתם לא היו ולא נבראו אלא
למשל נבראו בהם בטל מזיר יעיינו ויעמיקו ובילדי
יספיקו על כן אמרתי אני אברהם פריצול בן מרדכי
מאוויניון נ״ע לשר פירארא לאהבת גבירי ידידי חשובי זרע קדש
בהם אשר אהבתים לחבר לכבודם היום חדש חשון רפ״ה לפ״ק
את דברי האגרת הזאת בכתב עברי החדש במלאכה קצת מהלכי
עולם מקוקה וחרושה היא הנקראת קוסמוגרפיאה בלשון עמים
לשמח נפש עמודי בפרסום הגדות מאתות חדשות גם ישנות
הנודעים למעייני בה ובחקירות אופני האקלימים ורוב הישובים
והמדברות הימים והנהרות ההרים והיערות כפי מה שבינותי
בקצת ספריהם והיהודים אשר נמצאו מחדש ומלכיהם ומציאות
הבשמים והפלפל אשר בגבולותיהם ומקום נהר סבטיון אשר בהודו
למעלה מפרס במושבותיהם וחדשות אחרות נמצאו מחדש
בארצות כוש וגוייהם וזאת תהיה הגדת ספורי באגרת הזאת
הגיד רוב העקרים האלה כאשר השיג ידי ׃
נל׳ כיונו אל עניני השכל אנשי לבב להודיעם אחרי ההבל אשר
יכשר להם הלמנות הרבה מעט מעט שמע חכמה כזאת אשר כבר
חכמי התהלל ולפני מלכי הביאם לדעת בה מפלאי ה׳ אשר
ברא בהבדל המקומות וחכמת ה׳ ובני אשר הטביע ה׳ במציאות
ברזל מעפר יוקח ומקום לזהב יזוקו וארץ ספיר אבניה
במציאות מקומות הקרובים לבריחה ובזה ולפחות כמה החכמה
התורה האלקית והרחיבה נפשה במקומות הצריכים להגיד הגבולים
והשוכנים בישובים בקוי הרוחות והרצועות בספר בראשית
בהגדת כל תולדות העמים וגבולותיהם במושבותם למיניהם ׃
וגבולי הארץ ועריהם ושתי את גבולך מים סוף וכו׳ ואמר
במשנה תורה פנו וסעו וכו׳ ארץ הכנעני והלבנון עד הנהר
גדול נהר פרת ובאלה מסעי פרשת המסעות כלה

ובחלוקת הארץ א״י והיו תוצאותיו הימה ויצא חצר אדר ועבר
עצמונה ורבים מאלה בספר יהושע · אמנם אוכלי הבלי/
והשוא המונהגים מני בטן כאשר יקראו כאלה לבו עליהם ויעם
ויעבורו · כי לא ידעו מה הוא · ובודאי דבר ה הוא ולא ברוהו
מכתבו · וגם כי יודע אופן הישוב שמה
ופרטי פלאות ה׳ אשר הטביע בעולמו · ואנכי בכל כחי /
אשתדל להבין ולכתוב הדברי׳ העקריים והראשיים במלאכה
הזאת בדרך כללות הזכרת המקומות כי בפרטן מטו ופרט אי
יכולם ספר ואין חקר לתבונה ואף הנוצרי׳ ראשי חכמי המלא׳
הזאת לא יכלו להבין הכל אך כי שמטו ושכחו ולא ידעו רק
מה שיכלו להשיג · וקראו שמות זרות דרך הסכמה עליהם אם
שיהיו שמות קדומי׳ או שמות חדשות אלך אחרי שקבלה ונקרא
להם שמות במעט הכלל׳ אשר אזכיר בשמות אשר קבלו ראשוני/
· והמשכיל יבין במה שאכתוב כי ידעתי ישב למבינים
ויתחזק לחכם ; ויען כי זאת
הארץ הסוב עניינה על אורחות המציאות התחתון והעליון
ומה שנמצא מימי קדמוניות וגם מחדש היו בחכמת מלאכת
המלחמות בים וביבשה קראתי שם האגרת הזאת אורחות עולם
ואחלקנה לפרקי׳ קטני׳ כחלקי׳ ונפרדי׳ להודיע ולהבין לרבים
מה שבינותי ומצאתי כתוב ושמעתי מאנשי אמת וקצת מה
שיזרחו ה׳ לידי וזה יהיה בעזרתי אמן ;

סגוריה לדעת הסופרי' ואיסטאראפוגאפיה :

פרק י' להודיע גבולי ארץ ישראל לבדה וסביבותיה /
לארבעה רוחותיה ולעבר לאפריק ולמדבר חבור
אשר זה נודיע אחרכו מ'קום אחר ;

פרק יא' לבאר גבולות הים והשוכני' למעלה מהים ללכת
מויניציאה לקוסטאנטינופולי ' ולאנספונטו '
והאיים הרבים אשר בארציפילגו וללכת ביפו או בארוט '
ולאליכסנדריאה של מצרים ;

פרק יב' לבאר המקומות העקריות והראשיות בדרך ים
מויניציאה לפלאנדריש וללכת במיצר גיבלטירא
ופורטוגאל ואנגליאה וסקוציאה ואיברניאה סמוך ליבשת
פלאנדריס ;

פרק יג' נזכיר בו מהלך אופירה מדברי הנביאי' לאחורי
היבשה דרך ים איך הוא ואנה הוא לאחורי כוש
היא באפריקא השפלה ' הצריך להודיע במארה הזאת ;

פרק יד' על דבר היהודי' מהי' שבטי' ועניינו ומהלכו '
אשר באו ממדבר חבור לפי המגידי' אשר [illegible]
במדברות אסיאה ואראביאה פוליקש בשנת רפ"ד לפ"ק ;

פרק טו' על מהלות מ' ר פורטוגאל בים אוקיאנוס כאשר
רצה בראשונה ללכת דרך ארץ כוש השפלה /
בדרום היא איטיאופיאה לקאוו דיבונא ספירנצא וכל /
המקומות אשר מצאו והיהודי' ומדבר
חבור ;

פרק יו' בבאור קצת מקומות חדשות באיטיאופיאה
אשר מצאו עם פורטוגאל מן הקודם אל המזרח
והשמות הפרש' אשר הושמו עליהם והחדושים הטובי' אשר
בהם ;

פרק יז'

פרק יז על אי מאדירא ' ושער שמה וטוב ענינה :

פרק יח על מה שנסעו מאי מאדירא ומצאו שבעה
אייס קאנאריאי וקאנאריאי באיי קאנבל
מוצא הזהב לרוב מוכלי בשר אדם והם אלו בתוך הים בימינו
' והאייס קאנאריאי האלו רחוקים מן היבשה לראש לבן
הוא קאוו ביאנקו :

פרק יט על מוצא דרך יבשה דרומית לצאת מפעטון
מאל עד נגד קאוו קאנטין ' קאוו ביאנקו '
קאוו ויירדי ' ובאור גלילות בארצע היבשה ובתוך הרים וענין
וענין חלוף מלח בזהב ודברי רבי אחרי '

פרק כ בגבולי קאוו בינקו לעם ג'ינאגי ' והנהר הגדול
המפסיק בין קאוו ביאנקו לקאוו ויירדי הרבה
השחורי הארורים :

פרק כא יודיע בו מנהגי גלילות קאפו ויירדי וס' יגא
ומארברא ובנגרוניל :

פרק כב על משך גלעי היבשה אשר על שפת ים אוקינוס
אחר עבור המקומות הנזכרי הם קאפו ויירדי
ונהרותיו וסינגא ונהרותיו ' ומארברא ונהרותיו

פרק כג יודיע דרך משך אורך היבשה הזאת הכושיית
השפלה וכל הנמצא בה על שפת ים אוקינוס
ונהרותיה עד דרך מבוא לשון ים סוף :

פרק כד יבאר משך פינה גבול בארבאריקו הנז' ונגב סוף
ושפתיו ומעבר העולם בארבאריקו נקרא
פונטו מאן סינוס בארבאריקוס כי עד כאן הגיעו דברינו ולא
יותר ' ודרך לעבור לאמיריקא וקאליקוט ואחר אלה גלילות
ודו מציאות היהודים ונהר סמבטיון :

פרק כה מעניני קאליקוט · מלכה ושריה וסחורותיה
ומגדל פריטי מיאני · הסמוך עליו ונהר
סבטיון ;
פרק כו יודיע סיבות וקירוב לארץ אלגולפו הגדולה
יה סוף ומציאות ראש יושה קאליקוט סמוך
למיצר הגדולה יה פרס · והערה מעשית לכל ארץ הודו ואיי
הים בכלל ומעשה הקארובאני ביבשה ;
פרק כז הערה נוספת על רוב איי ים אוקינוס הראשי ·
הקדמות הנה עם האחרונות בהודו : ואיסטראפון
בנא וסו יבות סינוס מאגייוס בסוף המזרח הדרומי לפנו
לצפונו של עולם ;
פרק כח על באור סביבות סינוס מאגייוס סוף יה הודו
ולהפיק סביבות היבשה המזרחית ·
והיהודים הסמוכים ;
פרק כט על מציאות עולם חדש הגדול ותבונתו אשר נמצא
להלאה מרשות היום · ואם אפשר הדבר שיהיה
ישוב בדרום להלאה ממנו · היינו בלשונם להלאה
בטורידא זונא ;
פרק ל על עסק מציאות מקום הגן עדן "" ;

פרק א בהזכרת אופן צורת המציאות ההכרחי בכלל
הים והיבשה באיכותן ;
פרק א הסכימו החכמים כלם בעלי החקירות כי העולם
כלו בכללו כדור כדוריי הארץ והמים והרוח ·
באמצע הכל כנקודה בתוך העגולה תלויה על בלי מה ברצון
הבורא · וסביבותיה שלשה היסודות ועליהם מספר הגלגלים
כלם סובבים זה על זה כגלגלי בצלים כי אין ריקות נמצא

ובהיות

ובהיות מטבע המים לסבוב ולכסות כל האדמה שקראו היסוד
הנבדל מהכל סדר ה׳ יתברך ברצונו הקדוש ובאמצעות
הטבע האלקי אשר שם חול גבול לים רבה ואמר יקוו המים
ותראה היבשה לצורך להולכי בה ואשר בזה חקירתנו כי
הים והיבשה הנראים בעצמותם למטה הם יחדיו גם כאן כמו
כדור סובב . והאופן הנראה מעט הנה ומעט הנה בו אשר
בחצי החלק הכדורי העליון הזה יתהלכו בו כל בני חלד ויהודו
מ׳ ווה ונתחלפו בו מי הים והאויר ומי היבשה או בחריות
מי בהרים ומי במדברות מי ביערים ומי בנהרות וזה הנה כי
הכדור הזה כאשר יחלק לארבעה רבעים נאמר כי צד מזרחי
וצד מערבי וצד דרומי וצד צפוני כתבו החוקרים הראשונים
כי בקצה מזרח הדרומי . כולו מעבר למשוה היום אשר יעבור
קטלבו באיי טאראפובאנא ביס הודו לסבוב הקפת השמש
בו לרוב החמימות עליו לא כתבו בו שולחיאן ישוב כלום
רק קראו כוש התחתונה ארץ בלתי נודעת טירא אינקוניטא
ובן לים אוקיאנוס הדרומי אשר סביבות אפריק המלכות . יש קרא
האיים ההמה פורטונאטי אינסולי והים ההוא הסובב כל ארץ
כוש לא רבו מאומה אולם הצד הצפוני כולו מהחצי הכדור
עליון ממזרח למערב אשר הוא רביע הכדור הוא הישוב המפו
רסם . שם וידוע לכל החכמים אשר חלקוהו לאקלימים ולמעלות
וחלקים ובו הסוב חקירתם האמת כי גם בקצה הצפוני הזה
יתמעט הישוב בו גם לא יותר כמדבר שממה לא תזרע
ולא תצמיח ולא יכנה חום שרב ושמש כי אם מעט והוא אחר עבור
איי הולאנדי . לא יעבור בה איש ורגל בהמה לא בים ולא
ביבשה כי קור המה . האמנם בימים האלה כי כבר החל
הארם לרוב על פני חלד נתרבו הישובים ונתישבו המדברות
ונכרתו ונחשפו היערות ונתישבו ונתיבשו אגמי מים רבים
עם נהרות באופן כי כבר נתפשט הישוב בארבע רוחות הרי
המציאות ועברו קו אשר גבלו ראשונים לשבת בכל צד עולמי
אשר לא דברו בהם הקדמונים ובפרט שולחיאן אשר נגעלו ממנו

הישובי' החדשי' האלה הנמצאי' כאשר נבאר בע״ה :

פרק ב׳

בחלוקת הישוב אשר בצפונו של כדור לשלשה
לשלשה חלקי' כוללי' לפי דעי' ; הקדומי' אסיאה
אפריקא ואירופא וסימני התחלת החלוקה' ואנה ישלימו
גבוליה ורוב העמי' אשר בהם :

אחר אשר בארנו בפרק הקודם לזה כי כל הישוב המיושב
על קצה הכדור העליוני וכלו צפוני בכדור לסבת החום הנ״ל
אשר בדרומי להלאה מהישוב היום יאמרו המדברי' כי כל הישוב
הזה הצפוני ממזרח למערב נחלק לשלשה חלקי' אירופא אפריק
ואסיאה . מעט רצון באלה שם וחם ויפת שלשה אלה בני נח /
ומאלה נפצה כל הארץ ' אסיאה לשם ' אפריקא לחם ' אירופא
ליפת . וכמעט הסכים בזה הסופר יוסף בן גוריון הכהן ' וידוע
היות כוש מבני חם והוא באפריקא המזרח בשם איטיאופיאה '
שהיא ארץ כוש ' ושם בן נח מלך שלם שהיא ירושלם אשר באסיא'
ראש ממלכת עמו' ויפת אשר בא באיטאליאה שהיא באירופא
כמבואר ביוסיפון ובספר סופלימינטוס קרוניקארום :

האמנם להגיד התחומים וגבוליהם זה עם זה אנה יתחילו ואנה
ישלימו ומי בתוכם הנה נאמר כי אירופא מתחלת ביבשה מצד
המערבי אשר בספרד מיצר מגבל טירא בדרום ספרד היא
במלכות גרנאטא ויבא ויתארך עד כל סוף איטאליא והאיים
הנדבקים בה ויסוב ויחבק כל גלילות הארכיפילגו ליון עד /
למעלה צפונו של ים אליספונטי בנהר לטאנס גלילות רוסיאה
וזה הנהר הוא סוף כל האירופא ' הפרטות אשר בזאת /
האירופא הוא כל ספרד וצרפת וכל אשכנז ורמאניאה וטורקיא
ואונגריאה פולאקיא וכל יון ומצידוניא ודלמאציא טראציאה
ארכבאקיא וכל האיטאליא עם כל האיים המתיחסים אליה ובאמונ'
רודוס כמו אנגליא איסקוציא מאיורקא מינוריקא קורסיקא
סארדיניא שיציליאה ציפרי רודי קאנדיאה וגבול האפריקא המתחיל
כנגד דרום ספרד מעבר לים במיצר גבלטאר הנקרא מאבריש

ציפארי דרך טאניר ואורץ גאי פיסל ויסובב כל ארץ כוש העליונה
והתחתונה למטה ממדרגי חול עד לאחור בים אוקיינוס הגדול וילך
ויגיע עד הכנסת ים אוקיינוס בתוך היבשה להודו׳ ים סוף לבאי
מצרי׳ הוא ים אראביקוס הנקרא המקום הזה מלכות בארבאריקוס
ויס באנבאריקוס ויש למצוא נהר נילוס היורד בדאמיאטא ושב ישב
גבולו עד קרוב להר סיני וזאת האפריקא היא מיוחסת לחם בן נח
והסובב כל הברבאריא מאליכסאנדרי׳ עד סוף ים מבריטאניא
ויש נכללו מלכיות גדולות מבארבארי׳ ציריני בטוניס ואורן ופיס
ומזרחה מלבד מה שמצאו המלחי׳ החדשי׳ אחורי האפריקא
התחתונה בסבוב הים וביבשה אשר אין לזה מספר כמו שתבואר
בפרקי׳ הבאי׳ ; אולם גבול האסיאה אשר הוא גדול
כפלי כפלי׳ משני חלקי׳ האחרי׳ מתחיל לצד דרום לסוף נילוס
ומנהר טאנאיס הנז׳ לצד צפון וילך לו מכל צד ומכל פנה דרום
דרום וצפון עד סוף העולם המזרחי לסינוס מאניוס וסינארום
ריגיאון כולו ובזה תכנס פלשתי׳ וכנען וכל ארץ ישראל אדום עמון
ומואב ושעיר דמשק בכל מדי ופרס והודו ושין ופריסטי ואני׳
והיהודי׳ הסמרי׳ ונהר סמבטיון וגוג ומגוג ויס אירקניאו וסארמטי׳
והכלב הגדול וכל יתר הערי׳ הנדבקי׳ באלה עד אין מספר עד סינוס
מאניוס הנזכר ;

ג׳ בחלוקת הישוב הצפוני בכדור הנז׳ לשבעה אקלימי׳
כרצונה באורך וברוחב מן המזרח אל המערב ;

כל החכמי׳ הקדומי׳ הסכימו וחלקו כל הישוב הזה אשר
בצפון הכדור באורך ממזרח למערב ורחבו שהוא
מהשוה היום העובר על אי טראפובנא אשר בים הודו ויתרחק
עד ים אוקיינוס להולאנד אשר בצפון אשכנז הנקר׳ אלמאניא גירמא
ניא׳ קלקוה לשבעה אקלימי׳ ; אשר נבאר מספרם ומקבל
ומקום הקטורה ואורך הימי׳ הארוכי׳ אשר לכל אחד מהם כפי מה
שראיתי׳ מהקדומי׳ ואם יש חלוקות אחרות ואופני׳ אחרי׳ אשר ראיתי
לאנשי׳ זאת המלאכה מה׳ נטיתו לבי ללכת אחרי שקבלת טולומיאו
וציוריו להיותו מפורסם אצל חכמי׳ הנוצרי׳ וגם מחכמי׳ ישראל

המתעסקי׳ בחכמת התכונה אשר החכ׳ זה הזאת הכרחית למשפ
למשפטיהם בעיין מסיבות הגלגלי׳ על ״יה יסובו כלבבם אשר
על זה לא דבר כלל אלפרגני ובעל המסעות ׳ רק בהליכותיו
וכראותו לו ׳ ואומ׳ בחלוקותם :
כי האקלי׳ הראשון עובר קוטב אורכו על מי רני׳ אשר הוא באמצע
נהר נילוס ׳ ר״ל מי אחת גדולה כמו פולוסינו של יבשה אשר
בו ישוב ומלכות גדול וארוך ונילוס יחלק הנה והנה ומהארץ בכל
שני צדדיו ישוב להיות אחר בסוף המי הזאת וילך האקלי׳ הזה ׳
מזרח למערב ויכנסו התחון תחת השמש ערי׳ רבים ומדברות
ארוכות ו׳ זוני׳ גדולי׳ ועובר על קצה ים הודו ואיצל טיראופובנא
וכוש ולובי ה ואיטיאופיאה אינפיריאור עד סבוב ים פורטונאטי
אינסולי׳ ויום הארוך י״ב שעות ג׳ רביעי׳ ישן מעברו סמוך לקו
השוה היום מלמעלה על היבשה :
האקלי׳ השני עובר קוטב אורכו ממזרח למערב על סיניס ׳
באיופטו אשר בגבול מצרים ויום הארוך י״ג שעה ורביע
ויכנסו התחון ערי׳ רבים ממזרח למערב אורך ארץ הודו ויעבור
נהר השמש על נהרי גאנגי׳ וסינוס פירסיקוס הוא ים פרס וכל
ארביאה פיליקס ויעבור על רוחב ים סוף הוא ים ארביקוס
ויעבור כל ארץ מצרים וכוש עד סמוך הרי מבריטאניא ציסארי
ויכנס בים אוקיינוס המערבי למעלה מהאיים פורטונאטי ׳
האקלי׳ השלישי יעבור קוטבו ממזרח ללכת למערב ויעבור
על אלכסנדרי׳ וכל מלכות הברבאריא׳ ויום הארוך י״ג שעות
ג׳ רביעי׳ ויעבור למעלה בשמש על ארביא׳ פיליקס וסמוך
לזה הולך ועובר סמוך לסוריאה היא ארץ ישראל שהיא סמוך
הוך לאקלי׳ שלישי וחצי והוא באמצע הישוב על עבור הארץ
כאשר נבאר במקומו בע״ה :
האקלי׳ הרביעי מתחלתו יעבור סמוך לארץ ישראל דרך ים :
אולם מעברו עובר על רודי׳ לפי השם המיוחד לו לחכמי המלאכה
ויעבור קוטבו דרך השמש ולמטה בארץ התחון מדי ודראגא׳ ׳
וקארדינא מדברות אריאה ושראציאה וציפריא׳ ורודי אשר הוא

מסונין

מטורון עליו באלור ויעבור באורך ים האמצעי דרך סיציליא וסרדיניא
עד קרוב לים ספרד וה׳ שלגו׳ ויומו הארוך יד׳ שעות ורביע ;

האקלי׳ החמישי יעבור מקצה המזרח על רומי והחריו מהתחלת
המזרח כל מלכות סמקא׳ וארץ מדי ומהתחלת ים אירקאניא ·
הוא ים קספיאו ויתארך סמוך לארציפלג׳ כלו יון וישוטט על
רומי וילך באורך האיטאליאה עד ספרד ויומו הארוך יד׳ שעו׳
ג׳ רביעי

האקלי׳ הששי יסוב ויעבור ממזרח למערב על בוריסט׳ ועס
בארצות אשכנז · ויעבור מהתחלת המזרח למעלה ממדי ·
באורמיניא׳ ובאמצע ים קאספיאו ועל אליספונ׳ ופונטיאוס
אויכסיניאוס למעלה מקוסטאנטינופולי ויכנס באורך אשכנז
כלו עד גבול פלאנדריס ויומו הארוך טו׳ שעות ורביע ;

האקלי׳ השביעי יבא ממזרח על הרי ריפאאי בקצה אשכנז
ויבא ויתארך ממזרח למערב על כל גלילות פריקאוסקיטאניא
סנפיאור הנקראו׳ גומר ומגוג ועל כל מסרמציאי סופיריאור
ועל ערי הולאנדי והאיים הצפוניים ועל ים פלאנדריס /
ואנגליא׳ וסקוטיאה ואיברניא ויומו הארוך טו׳ שעות ג׳ רביעי׳
ויתארך בים אוקינוס עד סוף העולם ;

הנה אלה הם הז׳ האקלימי׳ נחלקי׳ לפי מה שביארתי מדברי /
טולומיאו והמחוזות הנמצאות תחת קו חלוקת האקלימי׳ הם
לפי חלוקתו בציוריו וספריו ושרטוט אשר קרא להם אולם
מצאתי סדר אחר נבדל מזה ולא ישר בעיני כי ראיתי רוב היודעי׳
נוטי׳ לאלה ובזה מספיק ;

פרק ד׳ יזכור בו מה שחלקו חכמי המלאכה הזאת הישוב
הזה הנזכר למעלות ולחלקי׳ ולרצועות ;

חכמי המלאכה הזאת חלקו הישוב הזה מהז׳ אקלימי׳

הנזכרים עם המדברות והיערות והבלתי מיושב אשר בו וזה /
לתועלות רבות במלאכה ובחכמה הזאת ה למען יודעו המקומות
והגלילות כלם בפרטות בכמה מעלות מוצבים ובאיזו רצועה
מיוחס יושבם הן באורך או ברוחב הישוב הנז' ולפי חלוקת שולוריאו
לפי מה שנתבאר אצלו ואשר כתב הוא בספרו וכמה שידע ונגלה
ונגלה לפניו מאורך הישוב כתב וחקק ממזרח למערב השני'
חלקים וישם בתוך כ"ד רצועות הנקראי' / ג"כ אוליני'אדי או פראללי
וברוחב הישוב אשר מדרום לצפון סידר בו שבעים וחמש מעלות
אש' בו כלות האלה וברצועות ובריבועי' האלה ישתטח וישנשע
כלם הישוב. כאלו עם הבלתי מיושב אשר בו באופן כי מי שיקרא
במלאכה זאת ומי שיעיין במאפא מונדי הייתו בצורת הישוב
ימצא כל גליל וגליל וממלכה ראשית וכל מחוז גדול שיהיה או
אי זו מן האיים אשר בים ובאיזו זה שיהיה ימצא מקום מכונתו
וזה אחד מן הדברי' הראשי' אשר בזאת המלאכה כאלו האומר
יודיעה שהיא ארץ ישראל אשר באמצע הישוב של טבור /
הארץ יען היא בורא המאפה מצויירת בין הל"ג או ל"ד מעלות
מרוחב הישוב מצפון לדרום. וכן צורה והנחתה היא סמוך
לרצועת ארבעי' וחמשה באורך ממזרח למערב. וכן מלכות
ומלכות מצויר במקומו האמתי לו בציור. אמרו כי אורך האיטאלי' /
נסבה מעלות. ואורך הבארבריאה מעלות וא'.
כי אי טאפרובאנא תחת משוה היום בס"ה מעלות באורך ממזרח
למערב. וכן כל מקום לבדו: ומי שיעיין בספרי המצויירים
או במאפא מונדי האמתיי' ימצא מספר המעלות וגם
והרצועות לכלם:

פרק ה׳ יודיע אורך הישוב בקו ישר עם הבלתי מיושב
אשר בו וצורתו והיכן האמצעי וארכו וגבוליו
מראשו ועד רגליו:

הכונה בפרק הזה להודיע בראשונה כי אורך הישוב הארצי
ביבשה מן המזרח למערב. הוא זה מתחלת המזרח
באינדיאה איסטרא. וסינוס מאגנוס ביס. וביבשה סינארום

ריג'אני

ריגיאו המזרחי ונמשך א..בו עד סוף מיצר גיבאלטאר · היינו
הנקרא מצד הדרום . מאוריטאניאה ציסארי אשר בסוף הברבא
ריאה באפריקא אשר כנגד זה לצד הצפוני מעבר לים האמצעי
באירופא גאלוליר . גראנאטא היא רמון ספרד ופורטו גאלו ופיניס
טירא בארץ אדום · והקו הזה האמצעי יוכל ארכו לרבוע עולם /
באורך הולך מראשו ועד רגלו מבלי יעתיק לעבור שום ים רק
ביבשה הולך בדרך אירופא ואפריקא · ואמרו המדברי׳ /
שהוא קרוב לשבעת אלפי מילין או שמנה · אולם היו [illegible]
כבר אומרים שהאורך והרחב ביותר הרבה · באופן : מצאו
ישובי גדולי׳ ומלכיות רבות מהלאה למזרח האינדיאה איסטרא
הגנ׳ וסינוס מאגניוס · והנה כי כבר סבבו היום הזה ספינות
הנוצרי׳ ספרדיים דרך אונייה נגב ים כל אורך הדרום מהמערב
למזרח ואחר סבבו היבשה ההיא מן הצד דרומי לצפון ומצאו
שם מן החדושי׳ רבים כמו שנבאר בע״ה וכאשר ימצא כתוב בציורי
הקאפא מונדי ובספרי הכרוניכה הזאת החדשה אשר נעתקו /
מספרי פורטוגאלו אשר לא דבר בו מאומה מסינוס מאגניוס והלאה
בדרך הים ולא להלאה מסינארום ריגיאו בדרך היבשה :

אולם בצורת הים עם קשר ומשך כל הימי׳ הדבוקי׳ ומחוברי׳ זה עם
זה נאמר איך הוא דבר אחת שהים האמצעי בכללו הנקר׳ מארי
מידיטירנאו מתחיל מן הצד המערבי ממיצר גיבל טירא אשר
שם התחלת ים אוקיינוס המסבב היבשה כלה · והים הזה /
האמצעי ימשך באורך אל המזרח קרוב לשלשת אלפי מילין עד
בארוט אשר בסוריאה בגליל ארם והוא חוף הים לדמשק · ורוחב
אמצעותו הוא בגינובא וחוף פיסא ואוסטיאה אשר הוא נגד קארט
אגינא אשר היא אצל טוניס בבארבאריאה · רחבו קרוב ליותר
מאלף מילין · האיים הגדולי׳ והידועי׳ אשר בו בים הזה · הם
מן המערב אל המזרחי היינו מאיוריקא ומינוריקא נגד קאטאלוניא
סארדיניא נגד פרובינציא ומארסיליאה קורסיקא נגד טוסקאנא
ושיציליאה נגד קאלאבריאה קורפו נגד מאצידוניאה וגריציאה
קאנדיאה רודי וציפריאה נגד עוץ וציליציאה דרך מן היבשה · [illegible]

מלבד איים רבים מאד למאות מיושבי' יוני' וקטני' וגדולי' מיושבי'
ידועי' בשם לוורדי הים · כמו האיים הקטני' הסמוכי' לנאפולי'
ולשונים וזולתם לאין מספר ;

פרק ז · בבאור המקומות אשר בכל ארץ שפת הים אפריק ובכל וברבאריא ממזרח למערב באורך ישר ;

המחוזות אשר על עבר הים האמצעי הזה אפריקאנו מן
המזרח אל המערב הם אלו להתחיל מליביאה ושליציא
אשר [illegible]יריאה בשם רגל · היא מגבול ארם ומכת על שפת הים עד
סוף עד המערב הנקרא מאבריטאניאה ציסארי עד מיצר גיבאל
טאר בדרך | ספרד אשר הוא קרוב לג' אלפי' וחמש מאות מילין ויותר
נחלקו בו אלו המקומות הראשי' וידועי' · בראשונה היא ליביא'
ושליציאה מארם ובארוש וצור וצידון ולבנון היורד בים · ויפו
וכל ארץ ישראל היהודית אשר לגבולן ; ויורד הגבול עד
עד כל ארץ פלשתים היהודית הנקר' צירינס · ויורד הגבול אחון
מצרים היורד דאמיאטא ופיות לשונות סעיפי מימי נילוס ואליכס
נדריאה וכל הנדבק עמה · ויורד הגבול עוד על שפת הים בכל
ארץ האפריקא היא כל הברבאריאה דרך טוניס היא קארטאגינא
וכל המלכות ההם עד אשר יגיע במלכות אוראן בוגייאה ועד
מלכות מבריטאניאה ציסארי' הנקרת אשר היא סוף הרצועה
היהודית עד הימין ספרד באחור וקרוב הכל לשלשת אלפי מילין
· ושם במבריטאניאה מגבול אפריקא מלכיות רבות מושל
מישמעאלים ומלכי פיס ומלכי אלה רבים ונכבדי' ומרובים
מיושבי' וגם מדבר שממה ;

הן כל אלה אשר זכרנו נכללו ברצועת שפת עבר הים האמצעי'
לכל ארכו מכל האפריקא והברבאריאה שהיא דרומית לנו אנחנו
היושבי' בזה רצועת חצי האיקלים השוכב על רוחי אשר בכלם
ילך וירכב כל איש ויעבור בארכם מארצות המזרח למערב
מבלי שיהיו ים מפסיק · רק נהרות רבים קטנים עם גדולי'
יורדים לאין מספר היורדים מהרי אפריקא ובארבאריאה אל
ים אמצעי מדיטראניאו וכבר זכרנו מהאיים אשר בתוכו

לצד'

לצד מזרחות מדינת מדור . וכן נמצאו איים אחרים קטני' סמוך
לשונים . אין תועלת בהזכרתם . כמו איי לאוירבאס
וזולתם :

פרק ז' בבאור מחוזות כלל הידועי' ממלכות אדום אשר /
באי' רומא מתחיל מאנגליאה וסקוציאה ואיברניאה
על כל אורך הים האמצעי ושפתו עד דרך מבוא ים אדריאטיקו
המגיע לוויניציאה :

עקר הפרק הזה להודיע כי בסוף המערב הצפוני תוך ים
אוקיאנוס נגד אחרי מלכות צרפת אשר מזרחה אחורי
ספרד נמצאו בים ההוא האוקינוס הצפוני איים רבים ונכבדי'
כמו אינגליטירא . וסקוציאה שכנתה וקרובה לה . וגם האי
בירניאה אשר מרחק לה בתוך הים הצפוני הזה . המדינה מקצה
גבול ספרד ופורטוגאל החוני' על צד הים אוקינוס הם סוף הישוב
בישוב המערב האמצעי . ואחוריהם . צרפת היא גאליאה
עד נהר רינוס הגדול העובר בקולוניא אשר שם סוף גבול גאליאה
ואצלה לאמניא וגרמאניאה היא אשכנז ורטיציאה פאנוניא : היא
אונגריאה עד נהר דאנובאו ויורד הגבול עד יון ושיאציאה ומחוז
הבורג עד קוסטאנטינופולי . אשר למעלה על ים ארציפילגו
. המדינה בצרה בבאור זה נודיע אורך גלילות אשר על
שפת הים האמצעי ממקום אשר יכנס ים אוקינוס במיצר גיבלטאר
נגד מרחק ספרד איך ימשך שפת הים ההוא ממיצר גיבלטאר
עד סוף איטליאה אשר בקאלאבריאה לסבוב מלכות נאפולי ויכנס
בים אדריאטיקו המגיע עד ויניציאה ואוסטריאה . ראשונה
מרחק ספרד יעלה גבול ים באנדלוסיאה וקורדובא ועלה הגבול
בקאטאלוניא ואליקנטי ודרך פירפיניאן מים מהם נהר רודאנוס
הצרפתי פרובינצא ועלה מארסיליאה גראסי וניצא . גינובא
פיסא פיורבין ואוסטיאה חוף רומא ועלה בגאיטא ונאפולי .
ויכנס במצרי ריגיו סיגאי אשר באי סיציליאה נגד ריין לאורקלבריא
מלכות נאפולי ומשם יסוב טארנטו וסוף איטאליאה ויכנס הים
המבוא בים אדריאטיקו אשר ויעלה עד ויניציאה ואוסטריאה .

ונמשלה מחוזות הים באדריאטיקו אשר בא יאלייאה לאפוליאה היינו
טראני בירלט בארי וכל גבולותיה לאברוצ לאנקאנו לאמרקא דאנקו׳
כאן ארבייה וירייה רומאניא פיסירו רימיני צירוויאה ראוינא וקיוגא
עד ויניציאה ונסבב סוף הים ההוא בגבולי איסטריאנו ויורד אחורנית
בגבול דאלמאציאה היא סקלאבונאה נגד לאמארקא ויורד בריצירוניאה
היא אלבאניאה ושרי ההודר לאוולונא ודורצו עד גבולות יון אשר
נגד אי קורפו ולבה מודון קורון אשר ליון ומשם יסובב הים לארכיפילגו
אשר הוא ים עגול מלא איים רבים קטנות עד גדולות ומשם יסוב
טאלוניקו עד אשר יתכלה הים הזה במיצר קוסטאנטינופולי ויעלה דרך
הצפון במיצר אחר עד סוף ים אליספונט׳ ואיבוזינאוס׳ עד שיגיע
לצפוני של עולם כים נהר לאטאנאי ים נקפה לפעמי׳ ברוב הקור
ושם ינוח ומשם המשך היבשה למעלה בטארטאריאה עד העדר הישוב
דרך הצפון מרוב הקור מאד ונשארי׳ ירקדו שם :

ראוי להודיע זה כי אורך האיטאליאה מהרי סאבויא אשר בפיימונטי
עד ריגיו דיקאלאבריא לפי דעת ייגיקיס סביב לאלף מילין אורכה
ורחבה לא יעבור למאה ועשר מילין והוא משכבה והלויה בין שני
ימים׳ היינו בין הים האמצעי לים אדריאטיקו מויניציאה אשר
רחבו לא יעבור ק״כ מילין ולא יגיע להם׳ ובתוכו איים רבים
קטני׳ נגד הדאלמאציאה ובורו וסלעי׳ לחצוב אבנים לבנין ימי
איסטריאנו :

פרק ח׳ כגבולי׳ אשר אחורי כל גבול ים אפריקאנו שלנו
מהחול מיצר גיבולטאר ויעבור ביבשה על מצרי׳
וגבול טוניס ומוצאו ים סוף ומוצאו עד ארץ ישראל ויפו׳
ובארוט ופיליציאה :

אחרי אשר בארנו במה שקדם זכרון המקומות אשר באורך
שפת ים אפריקא הנקרא ים אמצעי להיותו באמצע
הישוב או ים ארה מיצר גיבולטאר עד בארוט שהוא חוף לראשן
נבאר ונודיע כי אחורי האפריקא אשר על שפת הים וכל
הישובי׳ ההם יש מלכיות וגלילות רבות אחוריהם מסתעפו׳ והולכי׳
על ההרים הרמים הנקרא אפריקא סופיריאור עד כי מההרי׳ ההם

למעלה

ולמעלה יעלה הגבול כא' רך ורוחב במעלות זרות לא נודעו עד
כי מימי האלו אשר הקים מלך פורטוגאל הדריך באוניות בים אוקיינוס
אחורי היבשה בצד הדרום ההוא המרחק ובמעלות ההם ונקרא
הגבול ההוא אפריקא שפלה · ומימי ההרים ההם המעסקי בין הצד
האפריקא שלנו יורד ב' בים ההוא הגדול הוא ים אוקיינוס המקיף
אשר נדבר ממנו בע"ה בכלל אורך המעלות והא"יס והישובי/
אשר נמצאו בו · ולכם נודיע בזה כי אחורי האפריק'
הזאת אשר היא נגד מדין ספרד קאטאלוניא פרווינצא ואיטאליא
יש מלכיות גדולות לאחורי האפריק היא בארבאריאה עד מלכו'
פיס ואחריו נשונים יגיע באורך הקו למצרים בין היבשה רחוק
מאלכסנדריאה כמו ה' מילין רחוק מהים ואצל הגבול הזה יגיעו
מי נילוס היורדי' מהרי הלבנה העליוני' וירדו דרך מירואי שהוא
איקלים ראשון ונב על האיקלים השני עד הגיעם למצרים וירדו
מימיו אחרי כן לסעיפי' רבים אצל גבול דמיאטא על חוף הים
האמצעי הסמוך לאלכסנדריאה ויעל הוצאות גבול מצרים ביבשה
עד ימצא רוחב ים סוף הנקרא ים ארבביקום · היוצא מקצות הים
הגדול המקיף הוא נקרא ים בארבאריקום מאוקיינוס אשר שם
יתחול ים הודו · ויגיע הים סוף הזה בתוך היבשה והמדברות
אצל מדבר סיני ויעבור מעברות היבשה סביבות פלשתי' ואדום
ומואב הנקרא ארביאה פיליקאש ויחבק הגבול הזה כל ארץ ישראל
אשר אחורי ים יפו ויסוב סביבות הר הכרמל והלבנון וצור/
וצידון עד אחורי בארוש הוא חוף דמשק ויסוב אחורי הים ההוא
כל ארץ סוריאה וארם צובה עד הגיעו לארם נהרים הנקרא
מאסופוטאמיאה ושם ירדו מימי נהר פרת מהרי סארמאציאה /
ונהרות אחרות יורדים לים כבל אשר בסינוס ים פרס אשר עתה
ענינו להבאי · כי שם יתבאר מארץ כשדי' ומדי ופרס אשר הם
מעלות הסופי באשיאה מאיורי · ואולם השלה מארביאה
פיליקש לעלות ולעבור המדברות בצד הדרומי אחורי ארם ודמשק
וללכת דרך מעבר הקאראבאני שהם נושאי הבשמי' מקדם מארצות
לאחיק וקאליקוט סמוך לים הודו הגדול שם מצב היהודי' הרבי'/

ושם מלכות הפריסטי גיואני ונהר סי בטיון ביבשה ההיא וארץ
עדן ומדבר חבור ׳ וכל החדושי׳ אשר זכיר להבא ׳ נמצא בזה
בהמשך הספור הזה על צד האמת והתורה והספרי׳ שחברו מערבי׳
דרומית לארץ ישראל ואדום ועמלק ומואב דרומיים ממש ופרס
מזרחית דרומית מעט לה ׳ ודמשק וכו׳ ׳ בבל והודו וארם
מזרחיים צפוניים לארץ ישראל ׳ וחוף יפו וצור וצידון מערביי׳
לארץ ׳ ואספיק בזה כי לא אוכל להזכיר שעור המרחק ומספר
המילין והפרסאות אשר בין זה לזה ׳ ושיעור הנטיה במרחקי׳
הצדדין להם כי זאת מלאכה ארוכה היא מאד ׃

פרק ט׳ בגבולי פרס ויס פרס ׳ וגבולות הודו כלם נקראו
אינדיאה סופיריאור ואינפיריאור ובגאנגי ואיסטר
ובבל ומדי והרי קאספיאו ׳ ויס קאספיאו הוא ׳ והיהודי׳ הסגורי׳
לרעת הספרי׳ ומי טארפובאנא ׃

ראוי שנשמור סדר הישובים והמדברות בפרק הזה בהיות כי
בפרק הקודם לזה כתבנו הגבולות מאפריקא ׳ והמדבר
והמדבר הגדולה בין היבשה מקצות המערב מהאורך כל האפריק׳
עד אשר באנו אל חוף האשיאה הגדולה והזכרנו מה שזכרנו
מכל ארץ ישראל וסביבותיה וארם ודמשק וסוריא וציליציאה
גבולות עוץ וארמיניאה ׳ נזכיר עתה מגבולות פרס והודו
אשר הם מהלאה לדמשק לצד המזרחי ׳ ונאמר כי מגבולות
פרס ועל יס פרס יש ישובים גדולים ומלכיות גדולות ומדברות
ארוכות עד הגיע אל סוף הישוב לפי שולמיאו וכתב באורך
כל גבולות הודו על יס הודו ביבשה הגבולות האלה ואלה שמותם
קארמאניאה סמוך ליס פרס ׳ אשר הוא יס עגול נכנס ׳
ביבשה מיס הודו ׳ ואחר זה אריאה ׃ וכל מלכות דראגיאנה
הגדול ׳ ארקוסיאה ׳ סמוך לנהרי גאנייס הגדולי׳ ומדברות
גדולות והרים ויערות בין כל אחד מאלה הגבולות ׳
ואחרי אלה לרבועות המזרח הודו ׳ היא ארץ הודו בגאנייס ׳
ואינדיאה איסטרא ׳ ומלכות סיריקא הגדול והנפלא ארץ

מדברות

מדברות ויערי׳ גדולי׳ ורבי׳ וחיות ועופות זרות עם שני גלילות
היורדים לצפון הנקרא סקיטאניאה איסטרא בתוך משך הרים
רבים וארוכי׳ ויהודים רבים נסגרו׳ שם לפי דעת הכותבים ׃
אחים למטה בקרוב בצד ים הודו עד אינדיאה מאניים יש אי אחת
גדולה בים ׃ הודו תחת משוה היום נקראת טארפובאינא הגדולה
לא ישוער ערכה מרוב טובותיה ועניניה [illegible] שחורים לבושי
מוך לבן מפני מספר משהחוים לאלילים לשרים ׃ ואיים רבים
סביבותיה עד סינוס מאניים שהוא סוף מרחב מציאות אורחי
ימיי לטולומיאו ׃ וזה שנזכיר ביתר ישוב המזרח הצפוני
אשר לבלאה לארמיניאה ושם וארם העליון ללכת בארצות מדי ׃
אין קצה למספר הגלילות ההם ׃ ומנהר טאניס והלאה התחלת
האסיאה כמו גלילות סקיטאניאה התחתונה והעליונה ואוסיאנה
היא שושן הבירה ממלכות הסופי׳ ואירקאניאה וקארמאניאה מלכות
הכלב הגדול ובגלילות האלו שהיא מיוסד לגומר ומגוג נמצא הגן
מדברות היבשה ים גדול ועבות עגול מוקף יבשה כלו ואין לו מבוא
בשום ים ולא יחס כלל באוקיינוס רק לבדו נמצא ומוקף יבשה [illegible]
מרים ונהרות רבות ולכן בו ניתרעת בעליית העבים להשקות הישובי׳
ויתרעש גם דרך מבעי המעינות הרבות אשר הריד יביעו ויולדו
מימיו בגלילות ההם ׃ ונקרא ים מת לפי שהוא מורת ועורך בעצמו
מבלי היקשר בשום ים ׃ ונקרא לפעמי׳ שהוא נקפה בקרח חזק מפני
הקור הגדול ׃ ואחר בוא הקיץ בטבע הגלה ומרוצת מי הנהרות
יעמידוהו על הלו ומוקף בישוב בהרבה מקומות ׃ ובו איים רבי׳.
והוא נמצא בין סארמאטיאה לאסקיטאניאה ׃ והכי קאספיאו
ואירקניאו ולכן נקרא ים קאספיאו או ים אירקאניאו ומוקף הרי׳
וגבעות מקרוב ומרחוק וירדו ההרים האלו סביבות מרי עד
הגיעם למוצאות מי פרת וחדקל ויבאו בארץ בבל הגדולה וכל
המדבריות וכל המדברות ההם הגדולי׳ עד הגיעם סמוך
לגלילות דמשק ׃

פרק י׳ להודיע גבולי ארץ ישראל לבדה וסביבותיה
לארבע רוחותיה ומעבר לאריק ומדבר חבור

אשר זה נודיע אלהינו מקומו אחי :

ג״פ כי הזכרנו מצב ארץ ישראל במשך ספורי קשר הגלילות
באורך המערב למזרח בדרך כלל עד הגלילות האחרות
אחרות לכבוד ארץ להפיק רצון הקוראי׳ יחד הפרק הזה לארץ
ישראל לבדה ואחר כן מעבר לאמיק וחבור ׳ ואתחיל מרחקי
צאת ישראל ממצרי׳ לבאי על ים סוף ולהעמידה באופן ובגבולה
וחומותיה ושכניה עד באור רחב זה ׳ ואומר כי התורה
מרוב ענוה גבול לכל החומיה באורך בפסוק ושתי את גבולך
מים סוף וכו׳ וכן הוא כי ארץ ישראל התחיל מנהר מצרים הוא נילוס
במערב לארץ עד נהר פרת שהוא במזרח וכן הוא אומ׳ מנהר
מצרים עד הנהר הגדול נהר פרת אשר מימין מהרי סרמציאי
והקו הזה צודק על ארץ ישראל מנהר מצרים מערבי דרומי
עד נהר פרת מזרחי צפוני לה ׳ ואולם הצפוני לארץ ישראל
לפי דברי התורה היא בכל הרי ולקצת ארם ולציציאה וקיליקיאה
׳ והדרומי לה מקום שסבבו ישראל ים סוף לסבוב את ארץ
אדום עמון ומואב ועמלק סיחון ועוג וכל אלה המקומות נקראי׳
היום מלכי הערב וכן דעת יוסיפון בספוריו כל זה יהיה דרומי
לארץ ישראל עד הגיעם אל עבר הירדן שהוא מזרחי דרומי לה
וזה הוא אורך ורוחב ארץ ישראל כלה ׳ ואף כי לא זכינו
עדין לכל אלה ולא לעשר עממים עד ירחיב ה׳ הגבול ׳ כי
פלשתי׳ וארם ודמשק לכן הם באמרו ודמשק מנוחתו ׳ ואולם
המקומות האלה שסבבו ישראל מ׳ שנה במדבר אשר הלכו וסבבו
כל הגלילות האלה במרחקי הישובי׳ הם במדבר הגדול והנורא
אשר אחורי ארביאה פיליקס עד בואם אל הירדן וארץ נושבת
כל הישובי׳ והמקומות האלה מאדום ומואב וכל הגליל הדרומיי׳
הם נקראי׳ ארביאה פיליקס ׳ ומשם במדברות האלה הוא המעבר
הגדול לעבור מדברות חול ולוביאה ולהגיע דרך ללכת לאתיופ׳
עד מוצא הים הגדול ים אוקינוס אשר בין המדברות האלה
כן מדבר חבור ליהודים השוכני׳ בהו באהלי׳ וכתי עצום והגבוהי׳

יגיעו

יגיעו אל מדברות ערב ובני ישמעאל אשר שם יהודים רבים ומלכי/
עד אין מספר · ומוצאם · ידו על הים הגדול אוקינוס ים הודו וים
אל אריק וקאליקוט בראשן שפת הים ההוא · ויצרך עליהם לעבור על
היהודים שיגהישו מספינותיהם הקלות לבריתם ולבא ולהתקרב אצל
ים סוף לבא לארץ ישראל · וזה אמרו השולח בים צירים ובכלי גומא
על פני מים לכו מלאכים קלים אל עם ממושך ומורט :

פרק יא לבאר גבולות הים והשוכנים למעלה מהים / ללכת מויניציאה לסאלוניק ולקוסטאנטינופולי

ואליספונטי והאיים הרבים אשר בארצפילגו · וללכת ביפו או
בארוט · ואליסנדריאה של מצרים :

הרוצה ללכת הנה מויניציאה לים קוסטאנטינו · [illegible] ללכת
על שפת סקיאבוניאה ואלבאניאה הנקרא דלמיציא
ומצידוניאה בדרך פולא או פארינצא · וילכו באורך הים אדריאנו
עד יעברו כל אורך האלבאניאה אשר הי' מאצידוניאה למקדון /
בדרך רגוזא ודרך לאווילונא מההור אשר כנגד אוטרנטו בתוך
[illegible]ליא מחלבות נאפולי ויכנסו בים יון הוא ים אדריאטיקוס ·
ויצאו אי קורפו ולאמוריאה ומודון וקורון ויגיעו לתוך ים קאנדיא
הנקראה קריטא וניחו אי רודי כנגדם לים ימין אשר סמוך ליבשה
לאחוריה בארץ צוליציאה מארץ עוץ סמוך לגבולות ארמיניאה וכל
זה יניחו לימינם ביבשה ויכנסו בים ארצפילגו הגדול מלא איי/
רבים אשר סאלוניק מצד שם ויעברו מיצר גאליפולי ויצאו
קוסטאנטינופולי בצד שמאל ויעברו דרך מעלה לצד הצפון ללכת
לאנדרינופולי וללכת לים פונטיאוס ועד ים נהר לאטאניס שהוא
סוף גבול האירופא ושם למעלה בצפון הלאה ים קוסטאנטינוס
המגיע לגבול רוסיאה ופילוניאה ואחר טארטאריאה · ועמי/
רבים וישובי כוראי סביבות כל הימים האלה מכל צד ומכל פינה :
הרוצה מויניציאה ללכת לארץ ישראל או למצרים דרך כגון לבארוט
או לצור או ליפו או לאליכסנדריאה ילכו המלחים בעברם בקורפו
להגיע בקאנדיאה · ולקאנדריאה לרודי ומרודי לציפריאה בעיר

פאמאגוסטא · ומשם בפאמאגוסטא יוכלו לבוא טוליציאה מארץ
עוץ וארם ולפנות ללכת כאשר ירצו · אם בבארוט הסמוך לציפרי/
לציפריאה שהיא מולי פו או לסבוב לצור או ליפו או לסבוב עוד
הים הזה מים פלשתי עד שפת ים אליכסנדריאה דרך המערב /
ולהגיע בדאמיאטה כפי רצון וצורך הסוחרי להביא סחורותיהם
כאשר מנהגם ודרכם שם · שמה יגיעו וילכו · ארצות הערוצה
אשר הזכרנו מוניציאה עד ים יון למעלה בגבולות העליוני עד
הים הם אלו מוניציאה ביבשה למעלה מחוץ איסטריאה ואיסטרי/
ואיסטריאנו ופאריאולי וכל הסקיאבוניאה והאונגריאה ונקרא
פאנוניאה אשר למעלה ממנה וכל ארץ מקדון היא אלבאניאה
ולמעלה מזה בוסינא קורבאקיאה ואלקיאה ומדינות רבות רבן מספר
ומעלה יון כלם מהגוזי הם · וכל המעברות הידיעות הנם כתובי/
בקלף המלחי לאות ולזכרון לעולם · גם אין ראוי שיעלם כי מן
הצד השני לים אדריאטיקוס אשר רחבו קרוב לקו מולן בקרוב
נרצא מוניציאה דרך יבשה עד סוף האיטאליאה וברינדיזי היושב/
האלה בכלל · היינו מוניציאה לקיוזא ראוינא רימיני פיזארו פאנו
סיניגאליא אנקונא · חוץ פירמו טרונטו יוליאה נובא וכל לברוצא
לאנצאנו · באריי בורליטא טראני וכל לאפוליא עד סוף מלכות /
נאפולי כי שם בברינדיזי ישלים ים אדריאטיקוס ויכנס בסבוב
אל בים טארנטינוס וקאלבריאה לסבוב האיטאליאה בצד השני
הדרומי לה בדרך ים האמצעי מארי ליאון מידיטראניאו
אשר קרוב אל סיציליאה ומיסינה נגד ריין דקאלבריאה כאשר
נדבר בע״ה במעברות הים ללכת פלאנדריאה לבא מוניציאה
ונספיק בזה :

פרק יב לבאר המקומות העקריות והראשיות בדרך ים
מוניציאה לפלאנדריס ללכת במיצר גיבילטיר/
ופורטו גאלו ואנגליאה אשר היא סמוך ליבשת פלאנדריס :

אמרו הרבני והרצי כי מוניציאה לפלאנדריס וברוגיש ולאונס
ללכת דרך יבשה הוא מהלך בקירוב לארבעי יום וזה
לעבור בקוטב האיטאליאה מפאדואה לוירונא ולעיר שלשים או

כדומה לזה בקוטב האיטאליאה מפארוגאה אשכנז ושוויצ׳יר וכל
הגבולות ההמה עד קוטב הבורגוניא והפלאנדריאה אשר על שפת
ים אוקינוס נגד אוואג׳ליאה סקוטיאה ואיבירנאה כמהלך ארבעי׳
יום הם בקרוב ׳ והארוב ללכת מוויניציאה לפלאנדריס
ברגליאות הים עם סחורותיהם ראיתי ושמעתי כי יתמהמהו ויתאחרו
לפעמי׳ רבים בדרכם שובן לביתם י״ח חדש ויותר משנתי׳ לפעמי׳
׳ אולם המהלך בטבע ההליכה היומית בנשיבת הרוחות הטבעיי׳
והנהוגי׳ להתהלך ולהתחרש לא ילכו בשמונה חדשי׳ כי המהלך הזה
הוא יותר משלשה אלפי׳ מילין וקרוב לארבעת אלפי׳ ׳ וזה
עקר המהלך הימי והטבעי לפי מציאות המקומות אשר הם נמצאי׳
בחיוב ׳ ואם אפשר שיגיעו במקומות אחרים למען סחורותיהם
׳ או בסבת השתנות הרוחות אשר יכריחום ללכת ולהגיע
הנה והנה ׳ אמ׳ זה הדרך ילכו בו כי כן יורהו טבע חיוב
המקומות המיוסדי׳ ביבשה כאשר הוא לעבור עליהם בים וזאת היא
מוויניציאה ירדו גם אל הרוחות נגד המזרח דרך דלמאציאה
ומאצידוניאה היא סקלאווניאה ולבאניאה עד צאתם מים אדריאטיקוס
הוא ים ויניציאה ויפנו ברוח אחרת לצד ימינם באוטרנטו ובית
טארנטינו ולסבוב את האיטאליאה ויכנסו בים האמצעי באורך
הקאלבריאה ויניחו לצד ימינם אותו ביבשה לימינם תמיד ופניהם
אל המערב ערבה ויכנסו במיצר מיסינא אשר היא באי סיציליאה
בין מיסינא לרגיו די קאלבריאה קרוב לשמנה מילין המיצר ביבשה
היא באיטאליאה במלכות נאפולי וילכו בשרוע הזאת מכר האמצעי
הדרך קרוב לאלפי׳ מילין ויותר ׳ היינו מריגיאו הנ״ל לסאלרנו
נאפולי ׳ גאיטא אוסטיאה והיא רומא פיומבינו ׳ וחוק סיינא ׳
ליוורנו חוף פיסא ואי קורסיקא בשמאלם בים רחוק מהיבשה סרזאנא
גינובא סאוונא מונאקו ניצא דפרובינצא ׳ ואי סארדיניא בשמאלם
בים רחוק מהיבשה מארסיליאה ׳ ונהר רודאנוס הנורך מליאון ואויניון
מים מהים ׳ כל ארצות ארגון פירפיניאן ואלינצא בארצלונא
ואי מאיון ריקא ומינוריקא בשמאלם בים רחוקים מהיבשה עד הגיעם
לאנדלוסיאה ׳ ומלכות גראנאטא מאליקא היא רחוק ספרד אשר

שם מיצר ג'יבאלטאר וכנגדו באפריקא ביבשה בצד שמאל מאבריש
אניאה זיסארי הפונה במלכיות ההם מכל צד עאניר ארגולא ׳
פיס אורן ׳ אולם בהיות הדרומיאות במיצר ג'יבאלטאר הזה הנזכר
ולכת פלאנדריס דרך שיפנו לצד ומינה בדרך הצפון ובדרך היבשה
ולסבוב אותה בים כל מלכות פורטוגאל ליסבונא ויסבבו כל מלכות
הביסקאיי עד הגיעם. בין אי אינגליאה ליבשת פלאנדריס במיצר
צר וכל הגלילות ההמה ויושב מיצר ים צר מאד בין אי האינגליאה
ליבשת פלאנדריאה למעלה מלך צרפת בקצה מקומות האי הזאת
במעט קרוב ליבשת לעשרה מילין ומעט מזה וסמוך לאי אינגליאה
הזאת נדבק במעט אתה אי סקוציאה רק שיש מעט מעט מים מפסיק
ביניהם ׳ ואי איברניאה למעלה בים בצפון סמוכה להם ׳ וזהו
שיעור המהלך הנזכר באורה לפי מציאות הישוב במקומות האלו
כאשר המה ׳ אולם נסיבת הרוחות בחלופם לפעמי׳ שלא
כסדרן על רצון הסוחרים יושבי הספינות והדרומיאות או מבריחת
הלסטין השוכבים בים יבריחו בעלי הספינות לשנות סדור המהלך
הזה ולבחור ולהגיע במקומות אחרים ׳ אמנם כלם יחוייבו
לעבור במשך הסדור הזה הנזכר וקרוב אלו במציאות המקומות
הנזכרים ולא יחטאו ׳ אם לא יעברו מעבר הים לעבור בדרך יבשת
האפריקא במלכות טוניס אשר היא אחורי שיציליאה בדרומה וכל
שפת ים הבארבאריאה היא עד הגיעם גם כן במיצר ג'יבאלטאר
הנה כי שם מעבר כל סובב יבשת ולכת לים אוקיאנוס ואין אחר
זולתו כמו שנראה ומבואר ליודע ספר מהלכי עולם ומלחי׳ ׳
ומשם יסובבו בלכתם לצד צפון למצוא אי אינגליאה ופלאנדריס
ביבשה כאמור לעיל ;

פרק יג' נזכיר בו מהלך אופירא מדברי הנביאי׳ לאחורי
היבשה דרך ים סוף לאחורי כוש הנקראת אפריק
השפלה הצריך לאגרת הזאת ;

שורשים כן וכבוד בתורה לקים לדעת לעית את יעף דבר
כחה שיהיו היום האנשי׳ השומעי׳ שמע הגלילות
החדשות האלה אשר נמצאו ונראה להם שהוא כמו פלא ומופת

נתחדש ביבשה ובפרט כי טולומיאו החוקר הגדול לא דבר מאומה
מאלה ונסתרו מעיניו ויהי כמחריש כאשר כבר דברתי · והאמת
זה הוא כי אין כל חדש תחת השמש כי מאז מקדם כאשר החלו בני האדם
לרוב כבר נתפשטו ונתרבו לשבת ולהתישב כמו בתוך השבעה האקלימי'
המפורסמי' אצלינו וכמו לנטות מהם בגלילות דרום · וגם להלאה /
מישוב היום · כמו כאיים הגדולי' אשר בתוך ים הודו · אי זאנזיבאר
· זאווא מאיור זאווא מינור · פיאוטם ניקוורא אנגראמי מאדראג־
קאר היא ענק בארבאריקו שהם רחוקי' מהיבשה מאד מאד · וגם
מה שרצאו היבשה הגדולה והנוראה בקצה הדרומי' המערבי' סובבת
והולכת בדרומו של אוקינוס לא נודע ענינו לעולם כמעט גדולה
מישוב הן אקלימים לבד וכלם מלאי' כאן אדם נשים ושק שחורי' /
גם עירומי' ובהמה רבה ודברי' משונים וגדולי' ונוראי' · ובזה
יתראו השומעי' ישימו יד על פי מי שמע כזאת · והיודע וחוקר
דרכי התורה ימצא מזה מה שכבר נתפשטו האומות מבני קדם /
להלאה מהגלילות הנשלחות היום להמונים · עם מה שהזכירה
מבני עדן · והפסוק יורה עליהם באמרו בשנחריב בני עדן אשר
בתלסר שהיא תחת הודו העליונה · וגם מה שהזכירה ספרי /
הנבואה כן · בכך השני מארץ כוש התחתונה אמ' ושמע על
תרהקה מלך כוש · ועל כל אלה הנה שלמה בן דוד מלכנו מצא
דרך לכל המהלכי' האלה בחכמתו וברצונו לחדש אניות הולכות
אופירה לזהב בחוק עציון גבר בים סוף בגבול ארץ מצרים · אשר
המקום הזה עודנו היום בים סוף קרוב להר סיני ומשם המבוא הגדול
ללכת בארכו של ים סוף נגד פני דרומו של עולם עד דרך מלכות
בארבאריקו מקום ראש התחלת ים סוף מים הודו באמצע היבשה
סמוך מצרים · הבא באמצע היבשה עד סמוך למצרי' והר סיני ·
ויש שם מקום ודרך לפנות בסופו על ימין ועל שמאל כרצון רוכבי
הים על דבר הבשמי' אם על ימין להגיע עד בארבאריקו ולסבוב
לקאוו די בונא ספירנצא לסבב את כל ארץ כוש התחתונה כלה
בים אוקינוס · ואם על שמאל לפנות בדרך לים לאריקא וים קאליקוט
וכל מדינות הודו ואיי הודו בים הודו · מוצא הבשמי' והבשמי' כלם ;

והדרך הזה נתפרסם בתורה והלכו בו מלכי ישראל וגם בימי יהוש/
יהושפט ׳ גם כי נשברו האניות בעציון גבר ׳ מכל מקום נודע
ענינו הר׳ מהמהלך הזה בתורתנו ואחת לשלש שנים היו שבות /
הספינות נושאות כל טוב ובכל הגלילות האלה נגלה הדבר /
במהלך פורטוגל ומלך ספרד לסבוב שמה בכל אלה ולעבור האיי/
הפורטונאטי ולהניחם בדרומי מערבי ולשוט בדרך היבשה קאוו
קאנטין וקאוו ביאנקו וקאפו וירדי ונהרי סיניגא והפרומונטוריאו
הגדול ההוא הנזכר אשר נגלה ונתפרסם היום בסוף כובשה /
הדרומית מערבית לפנות באורך כוש בים וללכת דרך המזרח בדרומה
של יבשה דרך קאוו דבונא ספירנצא הנ׳ ׳ הנה המיצר אשר
בגיבלטאר בין רימון ספרד למבריטאניאה בסוף כוש אשר בסוף
האפריקא היא איטיאופיאה דרומית המיצר הימיי הזה הוא הימא
הגדול לבאה מן הים האמצעי המידיטירניאו וללכת בכל המהלכי/
האלה כי קשר כל הימים אשר בכל הגלילות שמה יתחברו ויתקשרו
יחד עם האוקינוס דרך מיצר גיבלטאר כאשר אמרתי פעמי׳ רבו׳
ואין מקום אחר זולתו ׳ מעבר שהכל הולכין וירשלך כי אופירה
הזה הכתו׳ בתורה ובנביאי׳ מצאוהו והלכו באיים ההם עם פורטוגל
ומצאו בו זהב לרוב ומרגלית גדולי׳ זהב לאין חקר ובנו שם חזקה
ובנו שם חזקה ומגדול ועדין נקרא שמו אופירא ׳ וכן המצאהו /
כתו׳ בספר עולם חדש ספר דבעני׳ קאפיטולו צ״ן מהחל׳ הקאפיטולו
למאר דיראגני פריסי ׳ וזה הגלל בסיבות האיים ׃
הארנה אופירה הכתוב בתורה הוא ביבשה בארץ כוש התחתונה וגו
כמצאת בין איי קאנאריאי לקאנוראלי ובהם מה שמצאו שם
החפירות הגדולות הקדומות המיוחסות לשלמה מלכנו ומשם
נתעשר

פרק יד׳ על דבר היהודי׳ מהו׳ שבטי׳ ועניינו ומהלכו אשר
בא מהמדבר חבור לפי המודיעי׳ אשר במדברות
משיאה ומרביאה פוליקש והגיע למצרים בשנת רפ״ג לפ״ק ׳
ובא ברומא ׃

להועלת האגרת הזאת אשר חברתיה אני אברהם פריצול
לגלות לבלתי יודעי אורחות עולם · בחרתי לכתב

הפרק הזה יסובב קוטבו על מהלכי היהודי מהשבטי' או שיהיה מיהודה
נקרא שמו דוד בן שלמה שר צבאי ישראל מערבא וראינוהו בגלילנו
זה גליל איטאליאה איך בא ממדבר חבור לפי דבריו ועניינו ·
ומוצאו הקוראו בו מרדוע לנפשותם פה יכוחו ויגיעו חפץ · כי לא
אחטא בספור דברי כפי מה שידעתי מפי השומ' וראיתי במכתב
אנשי אמת וה' יודיע האמת כי הוא לבדו אמת כי מקטנ[illegible]נה
בהבלים אני · וזאת היא בשנת רפ"ג לאלף הששי שמועה שמענו
מארץ הצבי דרך הדוגאנה מוויניציאה במכתב עברי לאמר
· איך הגיע שמה יהודי אחד מהשבטי' מגיד חדשות בקרב הארץ
אין צורך בהגדרה ההיא עד אשר עבר הים בשנת רפ"ד והגיע /
בוויניציאה · ועלה ברומי · ומשם נתאמת ליודעי מהלכו ועניינו
וזה כי היהודי הזה מכת שני שבטי' הוא לפי הנשמע מדבריו שאמ'/
שהוא מן העומדי' מיושבי' במדברות ההם כבני הרכבי' באהלים
ומצבן במדבר חבור אשר באסיאה מאחורי למטה מהם והלאה
השלום הי' שבטי' והם סמוך למדברות ממכה לאפריקאו ונורא אשך
על ים סוף ולהם ולכלם יש מלכי' ושרים וערי' רבים כחול אשר
על שפת הים · ומוצאי הבשמי' והפלפל והסמי' הפשוטי' וכל טוב
הנמצאות בידם כאשר נכתוב עוד במקומו · האמנם בין שתי
הכתות מהיהודים האלה יש ביניהם מן הישמעאלי' אומה חזקה
והקיפה ועם מלכי' רבים להם יזיקו לכת מהיהודי' האלה ולא יניחום
לעבור ולהתקרב זה אל זה · לפי שכבר זה ימי' רבים ושני' שהיו
מתאבי' ובאי' להתקרב זה אל זה ולא עלה בידם · וכאשר נתגלה
שמה בגבולות ההמה זה ימי' רבים ושני' ביאת הדוגאות הנוצריות
החזקות והתקיפות והרגישו ושמעו וראו את כלי הקרב אשר בידי
הנוצרי' מההכבות החלולות לזרוק אבני בכח האש ולהשחית כל
ישוב ומצודה · בחרו היהודי' אשר במדבר חבור לפי דבריו
לשלוח היהודי הזה למלך כל הנוצרים הגדול עם סימנים מה בידו
להאמין בדבריו אשר נתאמתו ונתקיימו ממלך פורטוגל הרוכב

על הגלגלות ההמה היהודים היינו איטריאני דרך אוניה בלב ים :
ויודע מציאות מלכות יהודים שמה · וכתב אל האפיפיור יר״ה שהיהודי
הזה הנזכר נאמן הוא ודבריו נאמנים · ומה׳ ויהי מה שיהיו ·
דבריו נאמנים אם לא · די לנו היום בגלותנו זה · ובגלגלותנו /
אשר נראית למלכי׳ ושרים ורבים בחוצות רומא אשר עדין יש /
מציאות לשבטי ישראל הרבי׳ מאד ומלכי׳ רבים להם והיהודי אשר
בא יהיה מה שיהיה · ובהיות אמת מציאות היהודי׳ ומלכיהם
· יתכן לומר שבא היהודי הזה בדרך הזה ובאופן הזה ממדבר חבור
דרך מעבר הקארובאני · כי כן המנהג וכן נכתב ונשמע ע״ו ומשם
ועבר בקוטב אראביאה פיליקס והגיע ליפסוק · דרך מצרימה ועל
אחר זה בארץ הצבי והמתין שם הרוגיאות מוניציאה לעבור באיטא׳
באיטאליאה ויבוא עד רומא · וישב שם ברומא כשמנה חדשי׳ עד
בוא התשובה מלך פורטוגל על אמתות דבריו ועניינו :
ואמרו המגידי׳ וגם יהודים חשובים אשר דברו אתו · כי באמת שהיהודי
הזה שאל עזר מהאפיפיור מלך הגוים שיתננו לו כלי קרב ממתכות
לזריק אבני׳ ואומני׳ טובי׳ להביאם אתו בארעביאה פיליקס להשחית
שונאיהם הנזכרו׳ · ושיתן הוא ביד האפיפיור ומעלתו המעלה אחרות
להמעלה האפיפיור יר״ה ודרך למשול בקצת מקומות שמה בעלי אסופ״ת
ובשרי׳ וסרי׳ פשוטו׳ · וזה למען יתקבצו ויתאחדו היהודי׳ ההמה / ויתאחדו
יחדו לבוא לעבור לנחול ולכבוש את ארץ הצבי כי ירושת עולם היא
לישראל · ואת כל אלה ראו עיני כבהכי׳ אמת ושמעו אזני מאנשי /
חשובי׳ אנשי׳ אמת · וה׳ אלהי׳ הוא האמת הגמור אשר לא ישקר ולא
יכזב ולא יבושו כל החוסי׳ בו והאמת מארץ תצמח ויעשה דרכו /
והיום הזה בחשון רפ״ה שמענו אומרי׳ איך האפיפיור קלימינטו /
הזה מלך הגוים דבר והסכים לפטרו ולשלחו בכבוד ובספינה רבה
מלאה כלי קרב ואומנים יהודים ונוצרי׳ דרך פורטוגאל ולסדר
עליו אל המלך למלאות עוד רצונו ולצוות לכל אומה נוצרית
כאשר יעבור לכבדו ולעזרו ולמלאות חפצו בדרוש הנזכר וכל
אלה כאשר יהיה כן יקום · רק אחרתי לכתוב הדרך אשר יוכל /
ללכת בה בטוח לדעתו ואגר מדרך אחרת אם יצדקו המגידים להוליכו

ישוטל

לפורטוגל · וחשב פורטוגל ירך בים אוקיינוס דרך סבוב
יבשת פיס ונטה בים במערב בדרך איסולי פורטונאטי הנקראו/
היום ספאנייולי ומשך דרך קאפו ורדי ביבשה ונסוב האפריקא
דרך היבשה בשמאל ללכת אל המזרח עד הפרומונטוריאו הגדול
הנקרא קאוו דבונא ספירנצא ונעבור המולפו בארבאריקו למצא
מיצר ים סוף ודרך ביבשה למצוא מדבר חבור כאשר יהיה ונלך
למקומו · כמו שנבאר כל אלה המציאות החדשות להבא :
ענין היהודי הזה ומעשיו לפי הנשמע הוא קצר הקומה דל בשר
[illegible] לבו מתחלק דגל שחרחור · מסגף נפשו בתעניות
ימים עד ששה ימים רצופים אשר התענה לילה ויום לפי
דברי המגידים · עקר לשונו כלשון קודש · כמעט כלתי מובן
כעלג · לפעמים באו חשובי והשמנים ברומא לבקרו בבית
ודרך חסד ולא קבלם · ועל פרדה רכב ברומא לראות בחדושי
הארץ ונכנס על פרדתו בכבוד גדולה מ׳ פיירו עד המזבח
הגדול · ולא אבה לרדת מהפרדה · וזהו כעשר יהודי רבים לפניו
ונזהר מהאמינים נוצרים · ה׳ ידבר טוב על ישראל :

פרק ט׳ו

על מלחמות מלך פורטוגל בים אוקיינוס כאשר
רצה בראשונה ללכת דרך ארץ כוש השפלה בדרום
היא אטיאופיאה למצוא קאוו דבונא ספירנצא וכל המקומות אשר
מצאו היהודים ומדבר חבור :

כבר הודעתי נאמנה כי מעבר מיצר גיבלטאר היוצא מים
האוקיינו הוא ים מידי · יאניאו בגבול ספרד אל חוץ ים
אוקיינוס הגדול הוא המעבר הגדול לסבוב כל הארץ אם לפנות
כמין היבשה ללכת אל הצפון באיי אנגליאה סקוציאה ואיברניאה
ויבשת פלאנדריס והולאנדי ואם לפנות בשמאל דרך מלכות פיס
אשר היא חוץ למיצר גיבלטאר וללכת כנגד היבשה ההיא השמאלית
דרך איסולי פורטונאטי למצוא ישוב הדרומי ארץ כושי ושחורים
ולסבוב היבשה ההיא כל ארץ כוש היא אטיאופיאה השפלה הנחשבת
ממערב למזרח ולמצוא הקאוו דיבונא ספירנצא הוא ראש טובה

הקוה אשר מצאוה מחדש · ובכל אלה החכם שולומיאו לא׳ /
דבר מאורה מזה נקראו המקומות האלה ארץ כלבי׳ בורשא ·
ר״ל שורא אינקוניטא · והטעם שקראה כן כי הים אוקינוס ההוא
נראה כיורד והארץ מכסה לספני הכנות הטראמונטאנא און
שיהיה שלא כסו המלחים ללכת שם רק עד פרומונטוריאה גדול
אחד עולה בתוך הים ״קרא ראש ״לא · ר״ל קאוו נון · ופירושו
מי שיעבור שיעור הראש הזה לא ישוב לעולם לביתו · וכן כתב
החוקר בעל ספר עולם חדש · ובהיות מלך פורטוגאל שונא /
הישמעאלי׳ ואוהבם צוה וסידר שלש שטר רצופות ללכת
עם מהלך הזה עם נהיגת הבטחות והשבות רבות לראשי ·
והחובלי׳ ולהעשירם ולעלותם שיגלו רצונו ללכת ולנסות
ולחפש את אשר יוכלו למצוא כי בכל התועלות יקחו חלקם ·
ושלשה פעמי׳ הלכו בשלש שנים פעם אחת בכל שנה · ולא מצאו
רוחב לעבור הנטייה אשר כבר הגיעו בה כי מיראת המעברות
הידועות ומהעדר מציאות יבשה משוב צר על כן היו שבים אחורנית
אחרנה להפיק רצון המלך ולהזיק לישמעאלי׳ ולבקש התועלת הלכו
בשלישית בכח גדול ובכח רבה והגיעו אל המקום ההוא אשר כבר
ראוהו מארץ חול לבנה ויקראו שמו קאוו ביאנקו היינו ראש לבן
לרוב המקום ויחזקו עוד ויעברו בשלש מאות מילין עוד להלאה
מן הראש הנקרא קאוו נון ר״ל ראש לא · ולפי השמות אשר קראו
להם ההולכים למצוא ביבשה הזאת השמאלית להם ישובי׳ רבים
מאנשי׳ שחורי׳ מעט כמו כושיי׳ הולכי׳ ערומי׳ נקראי׳ אזלה
אזאניגי · ואלה הם המקומות אשר מצאו בטרם הגיעם /
בסוף הערוגה ההיא הדרומית הנקרא קאוו וירדי · ר״ל ראש ירוק
כי מצאוהו ירוק מאילנות רבות · ונקראו׳ המקומות האלה ראש
וראשי׳ וקאוו על שם שהיבשה הגבוהה נחשבת ונכנסת בים ועושה
ראש וקאוו ופרומונטוריאו בין הים הנראה למרחוק לרוכבי הים
· ועל כן נקראו׳ שמם קאוו ר״ל ראש · ובטרם נעביר החדשי׳ /
והמקומות שנמצאו בכל סביבות האיטיאופיאה הכושיית השפלה
הזאת · אמרתי לצייר בדברי׳ זה איך נחשבות הערוגות האחרו׳

מהמקו׳

מהמקומות ההמה ואיך יסובו בלכתם ואיך יהפכו כיבשה
למען יודע למשכילים משך הליכותיהם ואנה יהפכו לעלות
או לרדת ׳ ולהתחיל ממקום צאת הספינות מריצו גיבלטר
או כנסעם מפורטו גל׳ ומל׳ יסבונא לבוא לסבוב היבשה הזאת
הכושיית הנזכרת אשר פני יושבי הספינות כנסעם יפנו פניהם
אל הדרומי ושמאלם תמיד אל היבשה ׳ ואת ימינם אל רוחב
הים הגדול והנורא ואל האיים הרבי׳ אשר נמצאו בו בכל צד ובכל
פנה קרוב ורחוק מהיבשה וכפי השרות אשר נקראו און כצורה
היא[illegible]לה הם ׳ בראשונה ימשך פניהם לדרום כמו
אל[illegible]רא׳ מילין וימצאו אמאלה ודרך שמאלם תמיד אחרי צלע
מלכות פ[illegible]ס ׳ אחריו קאוו דיקא שהוא במאבריטאניאה ציסארי
׳ קאוו דילוגאדר קאוו דילוסקאבלו ׳ קאוו בייאנקו הנזכר
על שם החול ׳ קאוו וירדי על שם שמצאוהו ירוק ורענן מאילנות
גדולות ירוקי׳ מרחוק אשר מהליבר הנזכר עד קאוו וירדי הירוק
הזה כמו אלף ורק מילין הנזכרי׳ מלבד האיים הרבי׳ מלאי׳ כל טוב

אשר מצאו בתוך הים בימינם רחוקי׳ מהיבשה אשר נזכיר ענינם ׳
להבא ומה שמצאו בהם כמין נרזין לרוב כעצי יער ׳ צנוקרו שנק
דם תנין קאסיאה כל יוצאו ועצ׳ ומלבד כי מצאו איים רבי׳ מלאי׳
יונים גדולים הרבה ׳ ומלאות שפנים ונחשי׳ גדולי׳ וחיות זרות
ואחרי היותם בפירומונטוריאו הזה הנקרא ראש ירוק הוא ׳
קאפו וירדי צריך להפוך הספינה ופני יושבי׳ נגד המזרח כמו
אלף מיל ׳ ושם ביבשה הזאת השמאלית להם מוצאות ד ולות
וישובים רבים אלו שהוכם בשרות. ראשוני׳ קאסטיל דילאמינאי
פורי רולאמג ׳ קאוו רולאמאלן ובכלם יש הרים וגבעות ומעינו
ונהרות ׳ וגם כן הנה יש איים רבים בתוך הים הגדול בימינם ׳
ואחרי זאת הופכי׳ הספינה ופני יושביה אל הדרומי יותר מאלף
וה׳ מילין וימצאו למטה מהאיטיאופיאה הכושית השפלה
הזאת מלכות מיינאבא אשר שם פילין לבני׳ רבים וחזקי׳ והרי׳
גדולי׳ ונהרות נוראו׳ ויורדי׳ בים ההוא ׳ ואחריו קאוו דילאריקאל
׳ ולמטה בסוף הירידה הזאת מהיבשה בתוך הים הנמצא הפרימה

הפרימונטוריאו הגדול הידוע הנקרא ראש טובה תקוה ׃ היורד
בים יורד מכל היבשה הקדומה הוא הנקרא בלשונם קאפו דיבונא
ספירנצא אשר כנראה לדעת הרבים והחוקרים הוא בהלאה משוה
היום בנטה ההיא בתוך הים אוקינוס יורד מאלף ות״ק מילין ׃
וחשבתי לפי הנראה והמצוייר כי הוא באמצע כל ארץ כוש המזרחית
׃ ושם הים מתהפך להכנס ביבשה מאד בשתי הרוחות ויושבי הספינות
׃ אמנם הראש הזה מונח בסופו בתוך הים הוא בהלאה בדרום ורחוק
ממשוה היום כאלפים מילין לפי ציור הקו כאמור למעלה ׃ גם ראוי
לדעת כי במקום הזה מארץ כוש היא האטיאופיא הש[illegible] יש
איים רבים בתוך הים על ימינם עד אין מספר כי מור ומהו׳ גם
לפי משך היבשה ובלע הארץ ההיא צריך להפוך פני יושבי הספינה
נגד הצפון ולמעלה על פי אופן בלע היבשה קרוב לארבעת אלפים
מילין ונמצא ישובים גדולים ועצומים מלכיאו במרכאריקו ולמעלה
ביבשה הרבה ורחוק רינגאו אוזאמיאה ׃ וכל אלו יתקרבו לבסוף
למוצא הגולפו ולשון פה הים המתחיל להכנס בים סוף ׃ הוא
ים ארביקוס ׃ העולה בין היבשה ודרך המדברות עד הר סיני עד
לגבולות מצרים ׃ ומעבר ההתחלה הזאת מלשון פה ראשית ים
סוף הזה ולהגיע אל היבשה הנקראת מהגולפו הזה בהכנסן ׃
ביבשה הזאת הינו מחלקי אשיאה והודו ושם גבולות לאפריקא ׃
ולמעלה ממנה אחורי לאפריקא בתוך היבשה שם נמצאים המדברות
הגדולות מלובייאה אשר באלה יגיעו למדבר חבור מקום אשר
היהודים הרבים ומלכותם מצווים שם ׃ וקרוב לזה הוא מקום ׃
מעבר הקארובאני מהגדו׳ ארחות נושאי הבשמים למצרים
או לדמשק ׃ וכל זה גבול ארביאה. פיליקש הוא הגבול אשר
עברו בו ישראל ארבעים שנה במדבר אחורי אדום והר שעיר ׃
ומואב ומדין וסיחון ועוג ׃ וארץ ישראל למעלה מכל אלה היא
והולכת ועולה בצפון לכל אלה עד סמוך ים פלשתים נקרא ים
ציריאו ומידיטראניאו ׃ ודי בזה ובדרך אשר הגיעם הלום
במכתב ישר ׃ ונשוב לדברינו בפירמונטוריאו אשר עד
גבול לאפריקא והולכה דרך ים הודו למוצא קאליקוט אשר הוא רחוק

רזה

מזה בפרימונטוריאו אחר סמוך לתחלת הכנסת ים פרס כנגד /
היבשה אחרי המלחים הכותבים כי יש מהלך שלשה וארבעה ימים מלאמיק
לקאליקוט ושם בקאליקוט הוא מוצא כנוס הבשמים הבאים מרחוק /
ממקומות אחרות וממאיי הים אשר סביב בים הגדול ההוא אשר
לפי הנמצא כתוב בספרי המלחים ההם יש יותר מז' אלפים איים
ויש שם גם כן יהודים רבים באיים ההמה בקצתם ׳ ארצות
מזהר המקומות אשר ביבשת הודו ואינדיאה איסטרא עד סוף
הישוב. ועד סוף סינוס מאגניוס אין צורך להאריך עתה בזה כי
כ[illegible] ענינו בזה שקרם גם נזכיר בו מעט קצת עוד ׳
ר[illegible] לרב' מחוץ לדברנו מחוץ גיבלטאר עד שמצאו מקום
הזיניאגי השחורים והשחורים אשר הזכרתי ונכרת מה שמצאו ברוב
המקומות אשר כתבתי עד השלמת כל המקומות אשר הלכו שם בים /
בימינו וביבשה בשמאלם לפי דרך יושבי הספינות והם קרובים לבין
לעולם ׳ ולפי הנשמע אצלי כמעט סבבו כל היבשה המזרחית
וכן נמצא כתוב ונראה עינינו בענין הראות בצורת העולם היינו /
במאפאמונדו החדש העשוי בחכמה מחכמי המלאכה בזאת
בזמן הזה אשר באו משכנם ומוניציאה ואפירינצי :

פרק י' בבאור קצת המקומות החדשות בכוש היא באיטי באיטיאופיאה אשר מצאו הפורטוגיסי מן / הקודם אל המאוחר והשמות החדשים אשר הושמו עליהם : והחדושים / הטובים אשר בהם :

ידוע יהיה לקוראים בזה כי [illegible] מלך פורטוגל הנזכר
לבבם אשר הלכו ומסרו עצמם בסכנה ללכת בראשונה
בימים [illegible] האלה מקום לא שערום קדמוניהם ׳ ובסבת השתנות
האויר לטבעם והמזגים כלם מסכימים לגדולת ההנה ׳ היו המלחים /
ויושבי הספינות מתמעטים ומתו מהם רבים עד שהרגילו לדעת /
המזונות הטובים ללכת ולשוב בזמנים מתוחסים ולמדו משפט המהלכים /
ההמה ולא היו נזוקים כאשר בתחלה באופן כי נתברר להם לאנשי
פורטוגל דרך לעבור ואוליס לסבוב את היבשה הזאת הכושית

כלה בים אוקינוס בנקלה כמו שנתבאר בפרק ל״ה הויניציאני וגינואיזי
מעברות יש מדישיראניאו ואדריאטיקו · והנה בראשונה /
בנסוע הפורטוגיסי מארצם ללכת באיי אתיופיאה השפלה הנזכרת
נתרחקו מן היבשה השמאלית להם ונטו דרך המערבי דרומי /
ומצאו בראשונה אינסולא אחת אשר קראוהו פורטו סאנטו ·
חוף קדוש אשר לא נתישבה מעולם · ושלח פורטוג״ל מלא אונה
נערים ונערות וצאן ובקר וגם אנשים ונשים שראיתי שהיו אנוסי/
בזמן בני הגרוש · ומצאו בה חזירים יערייס ושפנים רבים ויונים
עד אין מספר · והיונים לא היה בטבעם שבי... ...רח
מבני אדם · גם מצאו בה דבש ושעוה לרוב · אמ... /
כי לא נראה בדבש ההוא מעולם · עוד מצאו בה אילנות רבות
לעשות דם התנין משרף הנוטף מהם · ועושין אותו בזה האופן :
וזה כי האנשים העושים המלאכה עושים חתיכות גדולות בתוך עץ
האילן הנטוע בארץ בהכאת חתיכה מגן סביבו בזמן ידוע
להם · ולשנה הבאה בזמן ידוע ה״כ באים ומלקטין ולוקחין
השרף הנוטף מן החתיכות הנזכר ורותחין אותו ומסירין הזוהמא
ממנו ועושין עמלין ממנו לסחורה וזהו הנק׳ דם התנין סאנגוינוס
דראגוניש · ואמרו כי האילן הזה בחדש מארצו עושה פרי טוב
ויפה כצורה דובדבניות ירקות טוב טעמם מאוד · וסביבות האי
הנזאת מפורטו סאנטו · חוף קדוש יש מקומות לדייגים על שפת
האי ללכוד ולצוד דגים טובים וטעם יקר וטוב להם מאוד מה שלא
ישנו · ערבים והאי הנזאת קטנה ומסבבת כמו כ״ה מילין ויש בה הרי/
והרים קטנים !

פרק יז׳ על אי מאדירא · וטעם שמה · וטוב ענ[י]ה !

מן האי הנזכרת פורטו סאנטו חוף קדוש · נסעו והלכו עוד
רחוק מזה בתוך הים על ימינם דרך דרומי מערבי ומצאו
אי אחרת רחוקה ממנו כמו ארבעים מילין · וקראו שם האי הזאת
אי מאדירא שר״ל אי העצים · ר״ל שהיתה אי גדולה כמו ...

גן

מילין כלה מלאה עצי' באופן כי לא היה בה אמה או חצי אמה קרקע
שלא היה בה אילן גדול ולא היו יכולין ליהנות ממנה עד שהסתירו
המלחי' יושבי הספינות לשרוף האיסולא כלה או רובה וכן עשו ושירו
אש לשרוף האילנות מגדל' ויגדל האש עד לב השמים עד כי הוצרכו
המלחים לברוח בתוך מי הים עד צוארם ב' ימי' וב' לילות · ויצו
המלך מפורטוגל' להושיבה וג' צאן אדם להיותה חשובה ונאורה
בהרים ומעינות ונהרות קטני' ונטעו בה עץ כל פרי וקנים לדבש
לעשות צוקארו · ויזרעו בה חטים ושעורי' וגפנות ופרדסי' וכרמי'
מן [illegible] ומיפריאה הענבי' שם אשכלות ארוכות יותר
מ[illegible] גרגרות המתבשלות בימי הפסח ומראות זהוב לענבי'
לא ישוער [illegible] וערכם ויינם · אחרי כן נשארו בה בקצה
מקומות פאוני מדבריים לבני' · וגם יונים גדולים לרוב ואינם
מתפחדים מבני אדם · עם אילנות גדולות מעצי גופר ועצי'
אהרוני' ליהנות מעציהם לעשות מהם לוחות ושבלאות יפות'
והיבות עם מלאכת המשור החורך העצי' כבח מרוצת שמונת הנהרו'
הקטנים אשר יחתכו העצי' כתנועת המשור ומהטבלאות והלוחות
והקרשי' ההם יעשו תיבות וכלים נאו' אשר מהם יבאו בדרך סחורה
לשרת רוב ערי מלכות פורטוגל' ובפרט בליסבונא · הדברי'
הטובי' אשר באי מאדירא הוא זה צוקארו לרוב · חטים יונים בלי
פחד אדם חיות רבות אחרות וצאן ובקר ובשר עד אין קץ עם
מעינות והנהרות כלי חוק כים · ומקום צירת דגים לא יחד ולא
לא ישוער ערכם וסובבת כה מה מילי' :

פרק יח מה שנמשך מאי מאדירא · ומצאו שכנה אי
קאנארו ומקאנארי לאיי קאניבאלי אוכלי בשר
אדם · ומוצא הזהב לרוב ואיי קאנארי רחוקי' מן היבשה עד
ראש לבן קאבו בייאנקו :

אחרי מציאות האי הזאת אי מאדירא הנזכרת · נסע המלך
עוד במסעם הים המערבי דרומי על ימינם כמו מאתים
ועשרי' מיל עד שנגלו להם איי קאנארי · וזה הארץ וענינם

בתוך הים כי שבעה המה קטנות יושבות בעגול ובהקבלה השנים זו לזו
רחוקות כמו ל"ו או חמשים מילין זו מזו ולשונם נבדל זו מזו מרבע
מהם מיושבות מעם נוצרים אשר כבש אותם מלך פורטוגל בחזקה
ושם נוצרו בהוכם . ושלשה מהם עובדים לשניים שמש ירח וכוכבים
מקומם של אלו הקיץ וחזק מהרים רמים וחזקים . ויש אי אחד מאלה
סובבה כמו השנים מילין וכמו ח' אלפי נפשות לא יוכלו הנוצרים
הפורטוגזי להורישם . הנמצאות אשר שם ומלבושם ומאכלם
יש דברים רבים למלאכה הצביעה והגוונים והציירים . בהמות
הרבה וקוררובאני עצים ושובים כלא חטה ויין . [illegible]
וקצירם בחדש מארצו שהיתה חלב עזים . ובדרך הכר[illegible]
כלם . מציאות חמורים יערים . והולכים ערומים . והנשים ערומות
והפקר . רק שהמלך בועל אותם בראשונה . ומושחים גופם בחלב
עזים עם מיץ עשב מה לחזק עור בשרם . האיים אחר הנה
האיים האלה מקאנאריי לצד ימין בים המערבי דרומי שמן אל נהר
היבשה פתוחם לצד שמאל לשוב דרך קאוו ריאנקו הוא ראש לבן .
ארץ חול לבנה ויבשה ומלחה ועברו בקושב הים אוקינוס הזה כמו
מאתים ונ' מילין ומצאו שלשה איים אחרות והים בניהם והיבשה
רחוקה מאד בשמאלם ויש לים ההוא במקום הזה מרוצה מסובבת .
לאשר לא ידע ערכו כי שם נראה הים כאלו רק יורד בסבוב האיים
וההרים הנכנסים בו והספינות והמלחים יסתבכו בו . ואלו האיים
הם הקבלה פנים בים נהר ראש קאוויון אשר ביבשה גם הוא מקביל
נהר איו ביאנקו הנזכר . ויש בא' האלו מציאות דברים רבים
כמו [illegible] איים האחרות ואחת [illegible] קריאה הנוצרים גוירגין על שם
העופות הרבים הימיים אשר מצאו שם והעופות צדים ואין [illegible] דגים
רב[illegible] במקום מעוטי המים להם . וכל מה שזכרנו מכל האיים [illegible]
מפורטוגל עד הנה . כלם הם בתוך הים המערבי הדרומי רחוק מאד
מהיבשה במעט לפעמים קרוב לשלש מאות מילין . ועוד ראו
לרעת מאיי קאנאריאי הנזכרים נמצאו איים רחוקים מאד מהם .
והוא מהלך כמו חמשה ועשרים יום לנסיעה מעט מעט לאיי קאנארי
במערבי צפוני ההיא אשר נקראו איי ספאניולה וזה האיים מצאו אותם

על יד קריסטופאלו קולומבו גינוויסי ׳ ושם מוצא זהב לרוב מאד
בחול הירדן בנהרות האיים ההמה ואלו האיים הם נוטי׳ מעט בצד צפוני
לאיי קאנארי כאורך ושם אנשי׳ משוני׳ ונריס מאד ׳ ושם הרבו הנוצרי׳
מאד ומצאו הזהב לרוב הירדן כמו רך החול מהנהרות הירדי׳ מן /
ההרים הרמי׳ ׳ וזאת המציאה היתה על ידי אשה אחת שחורה אשר
לבדו אותה מאחת מאיי ספאניולא האלה אשר הטיבו לה והאכילוה
בספינותיהם והלבישוה ונתנו לה מתנות הבלי משפחה ונשיק ומכסה
בגד פשתן של הבל ואחר החזירוה בת חורין כיבשה ׳ והיא היתה /
גרמה ׳ [illegible] ישיבת הנוצרי׳ לדור במקום ההוא ולמצוא זהב לרוב
ועם טורח ופחד חיות רעות ׳ ושמעתי שהנוצרי׳ בפשרה הטחן שמה
נוצרי׳ רבים לעיון ולמחוק ולמרק מוצאי הגולה המקומות האלה ובחתי
הקופה שמש מהן כלם ׳ אחרי כן נעתקו מן האי ספאניולא הנזאת
והלכו ונשנו עוד במערבי דרומי ברוח אוסטרו מהלך ל׳ שלשי׳ ימי׳ עד
שמצאו איים רבים אחרים כמו ארכיפילאגו תיום ושם מצאו האנשי׳
הרעי׳ השחורי׳ הנקראי׳ קאניבאלי׳ אשר בספינותיהם העשויות מאילנו׳
גדולי׳ חלולי׳ וחקוקי׳ בחוזק אבני סלע וצור ׳ ומעץ אחד יעשו ספינה
אחת ׳ ובהם ילכו למרחוק באיי׳ אחרות ויחטפו משם אנשי׳ ונשי׳
לאכלה ופעמי׳ רבות יחרסו האנשי׳ ויקשרום ויפטמו אותן וישמינהו
וישמינוהו ויהרגום אחרי זאת ויאכלוהו כאשר יעשו הנוצרי׳ מן החזירי׳
ושם באיים האלה איים נפרדות מאד אחרות מלאות נשי׳ לבדנה לא ישב
אדם בם עד בא יום נוועד כבהמות פעם אחת בשנה ליחמנה עם אנשיה
׳ וכאשר תהרין ותלדנה זכר יגדלוהו וישלחוהו לאביהן והנקבות
תחזקנה תמיד אצלן ׳ בבתי מוצאי׳ של גדולי׳ ואבני׳ עוז וזה
באי׳ האלה ׳ אם היה יכולה להשיב ׳ אחכה יושבי הספינות הגדישו
מרחוק על פני הים מרחוק כמו שני מילין ופתחות רחבה אור צהוב באבני׳
קטנות מזהיבות ולא היו יכולין ללכת שמה כי היו הספינות מתפחדות
מרשעת הים הנראה על רוב סביבות האיים ההם ׳ ואינם עד יכולין
להתעכב וללכת כיבשה שמה כי יושבי האיים ההם הרבים והרעי׳ /
הקאניבאלי׳ אוכלי בשר כל אדם שונאי׳ כל איש ואשה שימצאו ׳ וגם
לפעמי׳ הם בנלחמים האיש החזק בעת כעס ושנאה עונק את הרפה ;

וזה לפי הנשמע מארבע נשי' לקחו ומצאו הנוצרי' ביבשה אסורות
וקשורות בחזקה והובאו במרוצה רבה בספינה ובפורטו ד"ל ולמדו לשון
העיר והגידו כל מה שהגידו בכלל ובפרט · אולם האי ספאניולא
אשר הרו אותה ומצאות הזהב בה כאבני' ובעד סונאלו אחד אשר
נרק איש אחד מהנוצרי' · אל אחד מיושבי האי הזאת מרחוק נתנו
אלין כל כך משקל זהב ל"ב דראמי וכן לבוס זכוכי' וקשרה אוקיא
ויותר מזהב · ובאולה המקורות לא היה יכול להתקיים איש מגלא
מגלגלותינו שהיה בעד השתנות האויר והיו נפסדי' ומתי' באויר
· ולא ידעתי אם מלחי הספינות המציאו התקון והרפואה
על זה להבא :

פרק יט

באור רחב עוד על מוצאי דרך יבשת דרומית
לצאת מפורטו גאל עד נגד קאוו קאנטין
וקאוו ביאנקו וקאוו וירדי · ובאור גבולה רבות בין ארצות
היבשה ובתוך הארי' וענין חנוך

ידוע בזה שקדר כי במעבר הזה לבא באמריקא הזאת השפלה
ולסבוב היבשה הדרומית אשר כלה על שפת ים אוקינוס
עינינו ומהלכו להדריך הספינה בים ובבלע היבשה משמאל יושבי
הספינה ופניהם אל הדרומי וזה לעבור מלכות פיס באויר
ולמצוא ביבשה ההיא כל הראשי' היינו הקאוי הנזכרי' האלה ;
אחר עבור מלכות פיס וכל המבריטאניאה ביסארי קאוו דיקא · קאוו
דילו [illegible] קאוו דיקאנטין קאוו ב[illegible]נקו מונ' על שפ יבש היבשה
והחול לבן · ואחרין ונגדו [illegible] קאו וירדי על שפ המדב ההוא
המעושר באילנות רעננ' ונוב' ואלה הקאוי והראשי' מהראש' ים
נגד כל איים אשר הזכרנו · וראוי שנבאר בפרק [illegible] מה
שנודע ונתחזק באמת לסוחרי' רוכבי הים ההוא מציאות המקומ'
מקאוו קאנטין אשר הוא ביבשה קודם קאוו ביאנקו את נורדן ועניע
היותן גבוה מאד ונכנס בים · והרים גדולים ועצומי' יושבו מהם
דבוקי' זה לזה וילכו קשורי' ביבשה ובמדברות אשר ההרים האלה
יאריכו בריחם כל אורך ארץ כוש האמצעית המדבריות והם אשר

יחלקו האיטיאופיאה שלנו אשר על פני ים מידיטראניאו אשר
לפני שונים ואוראן לאיטיאופיאה השפלה הדרומית על ים אוקינוס
· ובין המזרחית והמערבית בין ההרים אשר באמצע יבשת כושית
חציה ילכו אל ים מידיטראניאו וחציה ילכו אל ים אוקינוס ·
ומקום קאוו קאנטין הזה יש בו ישוב גדול מעם שחורים וכושיים
· ושם הספינות מכל הסחורות המתיחסות להעלות ביבשה
ליושבי השחורים והערים ההם הנמצאים בהרים ובמדברות אשר הם
תחת העצרה הזאת · והמקום הזה חם ויבש מאד מעט מים ;
[illegible] הדגן והתירוש ויצהר אין בו · ומקומות הרבה
חסרי מלח · אשר המלח יקר גדול להם ומרפא מכל מחלה ונגע
כי אין להם מלח כלל וזאת צורת המהלך · אשר בקאוו קאנטין
הזה הוא מקום מוצאי הסחורות · ואחר מזה המקום יעלו הקאוו
כאוי הנה היבשה למדברות הגדולות למקום ישוב אחר גדול שנקרא
אודין · ומאודין ימצאו טינבוקטו ומטינבוקטו לטאמבוט ומטאמבוט
למלכות מלי הגדול חסרי המלח אשר הזכרתי שיש מהלך יותר /
משבעה ימים להגיע שמה דרך גמלים עד ההרים הגבוהים ואחר ישאוהו
על ראש אנשים ביגיעה רבה אשר יקנוהו במחיר חליפין בכל כך מדת
זהב כמדת מלח כי הוא צריך למרפא חליים · והם חסרים לכל דגן
תירוש ויצהר · ואין להם קור כלל · כלם הולכים ערומים · ורוב
מאכלם מובא להם מטאמבוט והם אוכלים התמרים לרוב · ולחם
להם שעורים · וממלי יביאו סחורותיהם ויחליפו בחליפין זהב
וכסף מעטים ועניינים אחרים · לכן הסוחרים ממלי מה שעושים חליפין
· החלק יוצא לשונים רב דבריו · הוא מהלך כשלש חדשים · מקום
אדמת תמרים ובנות יענה אין מספר חקר ובקיצותיהם [illegible] /
לאכול · ובמקום אודין הנזכר המוכן גם הוא למציאות כל /
הסחורות האלו ועושין שם חליפין וסחורות ומכר מאנשים שחורים /
אשר במחיר ימכרו · וכל אלה המקומות מדבר יבש מוצאים
וקאוו קאנטין הזה אשר על צלע שפת יבשת דרומית לים אוקינוס
הוא ראשית המעברות לכל המקומות והסחורות האלה · ומקום
מלון כל סוחרי ערב העולים לטינבוקטו דרך כל גבול ארץ ערוסת

זהב ׳ ומושב לאשמעאלי אין למלכות מולי׳ מסרי המחלה הנזכר לרוב
למעלה והוא מקום זהב וכסף לרוב ואבני׳ והוירזין בקוצי היער׳
בין מעונות אריות והררי נמרי׳ ׳ נחשי׳ והבני׳ יבשה ומיני ארבה
וגזם וילק לאין מספר ׳ רחוקי׳ משוני׳ מהלך כשלש חדשי׳ ׳ וכל
הגלילות האלה בלא בנינים ובלא ערי׳ ואין להם חומות אבן רק בתי׳ ובריח
רק שוכני׳ בקצות כפרי׳ הם האנשי׳ והנשי׳ ערומי׳ ושטופי זימה ׳ ושם
מנהג משונה בנשי׳ להאריך השדי׳ שלהם ומכריחי׳ למשוך אותם
בחבלי׳ ולהלקם לשני׳ כבת משיכת חבל ׳ וזה יפיים
לפי מנהגם :

פרק ג׳ בגבול קאוו בזאנגא המחלה עד ניאוגי : והנהר הגדול המפסיק בין קאוו בזאנגא לקאנו ונרדי׳ ההחלה השחורי׳ האחרוני׳ :

אחרי אשר בארנו בפרקי׳ הקודמי׳ מציאות האיים הנזכרות
אשר מצאו המלחי׳ הימינה שהם ים אוקינוס הגדול
בנסעם מפורטוגל ללכת בדרומי מערבי׳ להם ׳ נשובה לדרך
ההולך האחרי׳ במה שדברנו לסבוב דרך שמאל את היבשה הכושי׳ת
הזאת בדרך צ׳ קאוו לבן שהיא ארץ חול ולבנה ומציאות אנשיה
דלי בשר ובריאותי והוא סוף גבול הזינאגי הבריאותי הנזכרי׳ והוא
מהלך ש״ם מילין באורך היבשה מראש לבן לראש קאפו ונרדו מוצאו
נהר סיניגא והוא נהר גדול יורד מהרי הלבנה נילוס הם הרי הלבנה
׳ אשר תולדות מימי נילוס יוצאי׳ משם ׳ והנהר הגדול סיניגא הזה
עושה סעיפי׳ רבי׳ ונגרים בים אוקינוס הזה והוא המפריד בין הזינאגי
בריאותי׳ ולגלופה סיניגא או׳ שחור וחזקי׳ והנה בסוף הנהר הזה
בהכנס בים אוקינוס מהרחב מאד ... עם כל אחד מסעיפיו ב
מיל אחד ׳ ויש להם הכח הגון לעבור בו בספינות ׳ והנה הזה
בפיות הנהר הזה יורד ועולה בכל יום בכל שעה שעות ביום : ולמעלה
בנהר הזה הבא מנילוס באורך שהולך מהרי הלבנה יגיעו הרי׳ הגב
במדבר הגדול הנזכר והם המפרידים האיטיאופיאה השפלה אשר
על ים אוקינוס מן האיטיאופיאה העליונה אשר על ים מידיטירא נאו
הוא ים טונים ובודאי יש מהלך בקוצת המדברות וההרים האלו ללכת

ביבשה מים אוקינוס השפל הזה עד ים פלשתי ושונים קרוב למהלך /
ששה חדשי' . ואלה הם מן המקומות שלא דבר בהם טולומיאו
כל מצאתי כתוב בשובה הנהר הזה סינוגא אשר הוא מהרי נילוס
ומסעיפיו אשר הוא מטיב לכל הגלילות האלו ועושה ומגדיל פרות
רבות אחרות ועושה פיות רבות להכנס בים אוקינוס גדולות /
ורחבות מכל אלו יען נמצאו אחרי אלו בארץ כוש האיטיאופיאה
השפלה הזאת נהרות מזה המכוון אשר ירחבו בסמוך להכנס בים
שיהיו רחבו' חמשה וששה מילין האחד ויותר . ועם איי יבשה רבו'/
באמצע הנהרות . וכל הגלילות אשר מהנה סינוגא עד ללכת
בכל ארצות ה[..]יום עד המזרח בצלע שפת הים אוקינוס כלם
מטובים ודשנים בסבת ירידת רבוי הנהרות מההרים האמצעיי'/
ביבשה . ובהפך הצד השני כלו אשר לאחור גליל ראש לבן הוא
קאוו ביאנקו [..]ש הוא נקורי' . המלכות הזה
הנקרא מלכות סינוגא הוא ראשית מלכות השחורי' . ועם רבו'/
וישובי' גדולי' וארוכים ורחבי' בתוך הגלילות הלנו ובפרט על
צלעי שפתי סעיפי רבוי הנהרות הגדולים וידעת לך כי מ[..]ר /
סינוגא הלזה היורד בים אוקינוס ובמשך צלע היבשה הזאת דרך
אורך הים הזה כלה ארץ דשנה וירוקה ורטובה ביותר מתשע מאות
מילין והיא בלא הרים כלל סמוך לים רק כי ההרים יראו היותם רחוקי'/
מן הים מאד בין האיטיאופיה המדברות . ומן המשענה והנהרות /
הרבו' אשר יהיו שם הם נמשכים ירדו וירטיבו כל האיטיאופיאה
השפלה הזאת . וכן ירטיבו היערות הגדולות אשר בארץ ומים
לשתות לכל חיתו יער ורפי'שך :

פרק כא

יודיעבו מנהגי גלילות קאפו וירדי הו' ראש ירוק וסינוגא ואמבארא ובונגרומיל :

ראוי להודיע מנהגי הגלילות והערי' האלה ידיעה מספקת
כליה גם פרטית מעט להפיק חשק הקוראי' . ונאמ'/
כי לפי מכתב החוקרי' יאמרו כי הגלילות וכל גליל משועבד לשרי'/
רבים והשרי' הרבי' האלה האלו יקירו ויקבלו עליהם מלך אחד לרצונ'

מדרש שמו׳

על כלם ומעליהם ויתנו מס למלכם מסוסי׳ ומחיה ומיני קטנות
ואין להם אבני׳ רק ללבון לבני׳ ולא ידעו׳ לעשות סיד כי אין
אבני׳ שיש בכל אלה ׳ ולפעמי׳ יהיו למלך אחד שלשי׳ וארבעי׳
נשי׳ מפוזרות בכפרי׳ הנה והנה כי כן מנהג ישוב הגליל ׳ ואלה
הנשי׳ הם המוכנות סדר להחיות המלך וסיעתו ׳ אשר יסוב
המלכות היום הנה ולמחר שמה ׳ או שבוע הנה ושבוע שמה ׳
ולנשי׳ האלה עבדי׳ רבי׳ גם שפחות לצורך העבודות ולמ[illegible]ה /
הנשי׳ והמלך נהגיעו אצלם ׳ והמלך נקרא אצלנו עני ורש
מהלבושי׳ ומזונות כי יחיה כמנהג מדורות ודיהנות הנשי׳/
לו ׳ ואם כי רבים מהם יהיו להם קצת אבני׳ יובות אשר אלה
לא יחיו אתם ׳ וכאשר תהרין נשי המלך ירחיקם המלך מאצלו
׳ ואלה כלם הם מקומישאי׳ ומיך הרבה מאד להם ׳ והם
שחורים מאד מאד והולכי׳ ערומי׳ [illegible] כי מעט מגופם
יכסוהו בבגד מין מושלך עליהם ׳ ובגלילות האלה אין להם
קור וסתו לעולם ׳ רק מעט מזער קרירות כמו קרירות חדש
אפריל ליושבי איטאליאה ׳ וגם המטר היורד שמה על הרוב
הגשמי׳ חמי׳ ופושרי׳ ׳ והם נקיים בגופם מאד מאד לפי שסדר
מנהגם לטבול הגוף בכל יום ארבעה וחמשה פעמי׳ ובטרם
אכלם [illegible] עכ״ם אפשר כי על כמו אלה אמר הנביא המתקדשי׳/
והמטהרים אל הגנות ׳ והם בעלי׳ דברי׳ וקולניים ׳ וזה מעט
הוי שהתחילו לעשות ספינות לצרכיהם מנוס אשר כאן ספינ׳
ודוגיות הנצרי׳ ושוב דורם ונגינם ׳ אמנם הם בקיאי׳/
מאד לשוט על פני כל מים [illegible] ׳ ובין היבשה
הזאת סמוך לשפת נהר סינגא הנזכר יש מקום גדול [illegible]
נקרא מלכות בונגרומיל נפלא מאד וגדול וארוך ושם יש מוצא
הררי׳ לאין חקר ׳ והיא עקר מחייבם ונקראו הררי בונגרומיל
׳ רק ליפאלמי ריבונגרמיל לפי השמות אשר קראום הרי הארץ
ומרגליה ׳ המלך וכל הגליל שותפי׳ בה ׳ ואלו הם קנאי׳/
בנשותיהם ׳ ומבקשין להרבות תשמיש ברפואות וגם כן להגדיל
ולנפח עוגי׳ אבר האמה ולהרבות עכבן בתשמישות מיני עשבי׳/

אז

או עקידות איזה בעל חי ידוע אצלם · כי הנשים האלה כהכומרי
אצל אוש לא התרבנה באנשי עמי המדבר וקטני ראש הגויה ·
והמנהג הזה נמצא במקומות רבות בארצות המזרח כאשר
נזכיר הגבול הלז חסר מזונות מאד · ולמקומות אחרות
יותר נשובי אשר אשר יצמח באר צוהר עם מיני פרות רבים
וטובים ועושין יין של תמרים · וחלב שדי הבהמות כמו מים
להם · אמנם היותר זה מעט שהמחולן והשיגו לזרוע כל
זרע ירוי חטה ושעורים ומתגדל מאד בתולדתו · וגם כי
המחולן להתרמות לכן בעשייה כלים רבים ומלאכות רבות ·
יש בעלייה הזמן מות האלו לעלות הרבה אצל המדברות מצויות
נחשים ושרפים כקורות · באופן כי בבת אחת יוכלו צאן וועז
אחת · רק כי יושבי הגבולות כלם אנשיהם ונשותיהם לכשפים
ומכשפות ויודעי [illegible] להם דרכים רבים להבריח כלשיהם
ולגדור גדר להנצל מהטורפים ברה שיוכלו · כי שם הכשוף
האמתי והחברים החכמים במלאכה להבריח הנחשים וכל המזיקים
להם לשלח אותם לעזאזל לעזאזל המדברות · במקומות האלה
יש מנהג לשרוק בעצי בושם האנשים החשובים כאשר ימותו ·
ואם הוא נשוא אשה או נשים הלך אשתו בתופים ובמחולות ·
אחרי מות בעלה להשליך עצמה במדורת אש גדולה ועליהן ישליכו
הקרובים קדרות מלאות חלב ושומן ושמן וגפרית למהר מותה
· וכל המנהגים האלה הם בגבולות סיניגאו ואמברא : וכ גדוחיל
ועוד ראוי לדעת כי [illegible] הזה אשר הוא בין היבשה
הכושית ורחוק מיד אונקינוס יש מעט צאן ובקר · ומצוי ה
פולן מדברייר ההורגים את האנשים להיותם כפראים · ויש
הרבה מהפולין האלה שחורים ומתולאים לבנים ואדומים · וגם יש
מוצא הגראפים אשר כבר ראינו אותה בזמננו בעיר פירינצי
בשנת רלה לפק · הסוסים מעטים ויקרים ובמחיר יבואו ·
מנהג הנשים בשחרות והלבושות באהבים לרקד ולכרכר לאור
הלבנה בנגוני קול תופים גדולים וכנורות זרות והבאות כליפ
אחת אשר כרכם · והגאון הגדול אל מצוי שם ואין כלומה

בנויאק כי מצוה חשובה היא להם ׃ עוד ראוי לדעת כי במלכות
האלה ביבשה יש גליל אחד אשר הזכרנו ענינו הנקרא ומאנגארא
למעלה ממלכות סינגאי ׃ וחשבתי לפי מה שבינותי שהוא
בודאי מגליל אופיר אשר בתורה ואשר כבר זכרתי אותו אשר
שמה שלח שלמה מלכנו אוניותיו בפרק יד ס״ק אשר סבבו היבשה
עד הנה כאמרו הולכות אופירה לזהב כי במקום הזה מוצא הזהב
לאין חקר ׃ וכל אלה אשר זכרנו בפרק הזה מציאותם מראש
ווירדי עד הנה כלם תחת מלכות סינגאי הם ונבללי יחד ׃ והם
ביבשה בשמאל הים להולכי מזרח ׃ והנה באמצע היבשה הזאת
הנחשבת מקאבו ווירדי עד הנה באורך יש נהרות רבות וגדולות
וטובות מעוטרות בשפתי הנהרות מכל מיני אילנות וטובים ׃
ומציאות ספינות קטנות עשויות מאילנות חלולות ׃

פרק כב

על משך גלעי ה... אשר על שפת ים / אוקינוס אחר שעבר עבור המקומות הנזכרים

אשר הם אלו ׃ קאבו ווירדי ונהרותיו סינגא ונהרותיו ומאנגארא
ונהרותיו הגדולים ׃ וכל מלכות בונרומיל שבכה לקאבו רושו ׃
הוא ראש אדום ׃

כתבו המדברים בעלי המהלכים ׃ כי אחרי עבור מלכות /
בורומיל אשר ביבשה וראשי הפרומונטוריאו ההם
אשר בים הזה כלם ירשכו וימצאו עד פרומונטוריאו גדול אחר
הנק׳ א׳ קאבו רושו ר״ל ראש אדום ׃ וזה להיות הגליל ההוא /
נראה מרחוק כמראה אדמוני ׃ ויש א׳ גלילות רבות ויושבים גדולים
כן על שפת הים ובפרט על שפתי הנהרות הגדולים הנמצאים /
הוורי ׃ שמה מהרמיסי אופיאה אשר באמצע היבשה כאמור ׃
והרים ההמה כבר אמרנו שהם המפרידים בין שתי האיטיו /
האיטיופיאות וכתבו החוקרים והתרים ההמה שיש נהר ונהרות בלא
גדולים ועצומים ברוחב יותר מעשרים מילין ׃ אשר בראשונה
מרחוק כבר חשבו המלחים ויושבי הספינות הדברים הנזכרים שיהיה
סעיף לשון ים אחד שיכנס ביבשה כטבע הים ׃ וכאשר רצו
נחקרו מצאוהו היות נהר גדול ומימיו מתוקים וטובים ׃

ועברו

ונגרי׳ בים אוקינוס ׳ ונקראו כל הנהרות האלה דרך כלל עם האחרי׳
נהרי קאסאמאסא ׳ וכלם קרובי׳ לראש ארצות הגל ׳ והנוצרי׳
אשר הגיעו שמה קראו להם שמות כשמות היאו׳ יארי חג׳ קרושיה׳
בזוה הגיעם שמה כמון ס׳ אנא ס׳ יאקומו ורוחיהם וראוי לדעת
כי על שפתי הנהרות האלה לעלות תוך היבשה בשמאל יושבי
הספינה יש גם כן ישובי׳ גדולי׳ מאנשי׳ שחורי׳ ומאכלם כאשר
השחורי׳ אשר זכרנו ׳ רק כי אחרי הרבות הנוצרי׳ לעבור דרך
הארצות האלה ועם הרודוריני׳ אשר נשאו ונתנו יחדו התחילו ל׳ הורדן
ללמוד דתי רבי׳ מדרכי הנוצרי׳ בעבודות האדמה ובגרושות
מיני הבהמות ׳ גם ושערי׳ שקנו בחליפי׳ ׳ ובקצת מלבושי׳
ובבניניס בקצת מקומות ובכלים להשתמש בהם ובספינות
לעבור בים במקומות שלא הורגלו ולעשות הוילונים והחבלי׳
קרוב לרוח [illegible] כי ׳ אינם בשטף הזריחה ולא
יתבוששו יתנהגו כל הריק והנשי׳ השוכבה כמעט בפרהסיא׳
כזונות ההפקר לכן ניוהר גם כי הנשי׳ החקורנה והכתומנה מאנשי׳
שיהיו מסורבלי׳ בבשר אבר האמה ושתדלי׳ להגדילו בראשיות
או גם בפקידות בעקיצות כאחור והנשי׳ הערומות הלבנה
מצויירות בגווני׳ סמים ומכסי׳ … מעט שהותיהם וערותן בחלק
קטן מבגד מין צר וארוך ויחקקו של שריטות בבשרם ושמי׳
שהשרוט בשוקי׳ ויש מי שהשרוט בחזה ׳ ומי בזרוע ׳ והחקיקות
והשריטות האלה עומדות לנצח כי כתובת קעקע הוא ולא … ר׳
לעולם ׳ ולא ידעתי אם זה … מעשה ועבודה על להם ׳ או
מנהג ויופי׳ רק פני אשה לא שנוהו ׳ במקום הזה … אנחנו
בן סביבות נהרי קאסאמאסא חשבתי לפי מה שבינותי כי לאמת
הזאת ׳ כי כל הנהרות האלה הנגררי׳ ביבשה הזאת מהאיטיופיאה
הם נגרי׳ מקשר ההרים האחרונים׳ אשר ביבשת כמו שיעשו מימי
נילוס מקשר הרי הלבנה והכונה החכמה האלהית בתקון הטבע
להרטיב כל חלקי שני החלקי׳ האלה משתי האיטיאופיאי׳ הנזכרות
׳ ועל כן נאמר׳ לרבים׳ כי הגבול הלז התחתון לפי אמתות
ציורו וכל הנזכרי׳ אצלנו שהם על שפת ים אוקינוס ׳ מציאותם

ורק גבוליהם הם בקוטב היבשה העליונה בארץ כוש ואיטיאופיאה
סופיריאור לזאת נגד פלשטינא איגיפטו צירינס טוניס ואורן
שהם כלם למעלה על שפת ים מידיטירניאו הארצעי' אשר
מן האיטיאופיאה השפלה הזאת לעבור נגד קוטב העליונה
בשווי הוא מהלך בוודר משלשה חדשי' אם היה יכולת בארץ
לעבור בטוח [illegible] וגלילות היבשה והרים האלו הארצעיי'
נקראו' בתורה כושים פוטים ולובים ;
והמקומות האלה אשר בשפתי ים אוקיאנוס הזה וכל הערוות
האלה יש להם ישובי' רבים וגדולי' ואריכי' [illegible] מיספר כאמור
ויש להם שרות חדשות אשר קראו להם הנוצרי' ואין להם מספר
מלבד השרות אשר יקראו להם יושביהם כל שוב אשר אין
דעתי להאריך במקומם כי יצטרך לספר גדול וגבוה להזכיר
פרטי כל גליל וגליל וכל מחוז ומחוז ; [illegible] בהכרחי
וברה שיכשר הידיעה מהם העקר ; ואת הטפל אניחנו לאוק
הספרי' אל האנשי' המעיינים במלאכה ; ומה שנאמר בזה
באלה המקומות אשר בשפתי ים אוקיאנוס ויש בו דברי' רבי'
מועילים ואילנות גדולות מה שלא ישוער עביים וגדלם
יען כי נמצאו אילנות שצריכי' עשרי' איש לחבק אחד מהם בין שיהיו
אילני סרק או עושי פרי ; וזה לרוב רטיבות הנהרות הנגרות ושוב
האקלים במיזג טוב ; אמרו המלחי' כי היה במקום הזה
בסיבובות שפתי שולי היבשה הזאת שהים רץ ויורד במרוצה רבה
מה ; לא ישוער כחו ; וצריך גדולי' להרחבה בים ולהתרחק
ממרוצתו ; ויש בגלילות [illegible] אלו אדיאי' כל ספינות רבות ;
אשר [illegible] בהם יתרחקו מן המרוצה הזאת ; ועוד ראוי לדעת
כי [illegible] היה הכושי הזה נגד כל המקומות והפרומונטוריאו
האלה יש איים רבים נפרדי' זה מזה ; ויש מהם איים יעדרו
בגלוש משלש ; גדולות וקטנות מיושבות רחוקות מהיבשה גם
קרובות וגם בלתי מיושבות אשר נמצאו שם רבוי יערות הויתן
ועצי' ונחשי' גדולי' ועופות רבים לאין מספר גדולי' טובי' ושמני'
ואין פחד אדם עליהם כי לא הורגלו גם הם בראיית אדם כמו

ו'
שהזכרתי:

שהזכרתי באיי הים האחרו׳ · והנה עד כאן הכליה עדות שפת
ים הכושי וקצוו ראשן כאש ארמוני ונהרי קאסמסאי ׃

פרק ט׳

יודיע עוד מה שנשאר בדרך משך היבשה הזאת
הכושית וכל הנמצא כים אוקינוס הזה והנהרות
הגדולות עד דרך מבוא החלה הכנסה לשון ים סוף
ביבשה ארדוביאה ׃ למען נשמור סדר המהלך הזה האמת׳
ודרך ישובי הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב
כארץ כוש ה׳ ׳ה׳ · נודיע בזה מה שנמצא בלע שפת הים
הזה ונלכה לסבוב היבשה אשר מראש ארמוני ומלכות נהרי
קאסאמסא יש ... איים כים על ימינם כלהי מושבות מלאות
אילני נורזין ואילני קאסיאה פיסטולאי · ואחרי מלכות הנזכר
קאסאלסא ... מושבות לאין חקר ונהרות גדול׳
לאין מספר ופרמונשוריאו גדול׳ ורבי׳ ואחרו המלחי׳ במקום
הזה שיש נהרות רחבי׳ ויותר מארבעי׳ מילין והנהרות נקרא׳
ביסיגוי ואחר נמצא פרמונשוריאו גדול בים נקרא קאוו דגרגאי
ראש גרגאי · ומזה ק״מ מילין לקאוו סאגריס אשר כמוהו אין
ביבשה בלעי הים לגבהותו · וכל הראשי׳ האלה מעוטרי׳ ומכוסי׳
מכל טוב וירוקים סביבותיהם באילנות גדולות׳
והישובי׳ גדול׳ למטה קרוב בשפתי הים ויותר מושבי׳ בשפתי
הנהרות היורדי׳ בין היבשה ישובי׳ ארוכי׳ לאין קץ הנה והנה
יפה ומפה והם רעועו׳ ו... חורי הנהרות רק כי למעלה
בין היבשה הוא גדול מאד שבעצו ובמוצאו מורך הנהרו׳ מן
ההרים שם הזהב והכסף ואבני הבדולח וגם אבני׳ טובו׳
רבות · והנה במקום הזה קאוו סאגריס כל ראש קדוש
כנה עליו השר הנוצרי · דין אוריק מפורטוגאל כבין גדול וחזק
· וכל אלה הגלילות עובדי ע״ז המה מעשה חרשי׳ כלב ...י עץ
ואבן · והם שחורי׳ ומחוזרי פנים בשריטות אש כמו שעושי׳
הבריטיני׳ · והולכי׳ ערומי׳ ומכוסי׳ להם מקלפות
אילן · ובלא כלי זין להם · רק קשתות לזרוק חצים ואבני׳

קלע · ממלכה דרך הרוב לחם אורז ודוחן וכל מיני קטניות יפים להם
מאד · ורבים לרוב עד אין חקר · עם פירות אחרות ובשר פרה
ועזי · ונגד הראש הקדוש סמוריס הזה ישבים עדן שתי איים
קטנים מלאי׳ כל טוב בלא ישוב · ושם עצי וירזין ומחצבי׳ נחשת
גדולות ומאוני יונים לרוב ונחש׳ ורחש׳ ציד · ורחוקות האיים
כמו שש מילין זו מזו · והישוב הזה מראש קדוש הוא סמוריס
אנשיהם העשירי׳ נושאין נזמי זהב עם אבני׳ טובות באזניהם ובאפם
ובאפם ובשפתותיהם אשר כנגד האוכל יסירו אותם בנקלה כי כן /
דרכם להסירם · ושם כי הנקבו׳ אשר בבשר ה[illegible] מהנזמי׳
ומהאבני׳ הנזכרי׳ הם נקובי׳ ברוחב · ואחר האיים סמוריס
הזה ארבעי׳ מיל נמצא נהר ס׳ ויצינצן רחבו [illegible] מילין בראייה
ונסיין ואצלו הר גדול מכוסה אילנות גדולות וירוקי׳ · ואחרין בקלע
היבשה הזאת נהר ירוק וירק׳ · [illegible] רחב [illegible] · ושם בזה יש
הר גדול ויפה ומעשר בכל טוב · ובנגדו בתוך הים שמנה איים /
בחורף הזה עבר היבשה מלאי׳ דברי׳ המוני׳ לסחורה ומלאי׳ פראי׳ דבי׳
ואלו השמונה איים הם מגיעי׳ להיות עבר היבשה למקום אחר גבוה
הנקרא קאוו אלוגרו רל ראש שרח · יען כי כל הסבוב הזה רטוב
יפה ושרח · ואחר זה בקלע שפתי הים ביבשה מראש שרח יש
הר גבוה והגלל נקרא הר אריה לאון · והיא ארץ שפלה חולייה ונהר
גדול אצלו נקרא נהר רושן אדמוני לפי שהחריבה הנהר החול מדמן
אדום · וכן הקאוו והראש אשר הנה נקרא אדמוני · וכן יש אי
אחת ביה נגד זה הראש קראוהו הנזכרי׳ אי אדמונית · אינסולא
רושא · ואחר הקאוו [illegible] הזה [illegible] ראש אדמוני ימצאו נקרות
רבות וראשי הרים רבים נחשבי׳ ביה הרבה מאד · ואצל סביבותיה /
יש [illegible] ונבה מים בתוך הים רבה מאד בסבת הפוך סבובי הראשי׳ /
הנזכרי׳ ורבוי מי הנהרות הנזכרי׳ · וכן יש איים רבי׳ עזרה בתוך
הים · וכל אלה יקראו מגביל ים אוקינוס מכוש השפלה עד שיגיע
הקלע ושפת היבשה הזאת למבוא פה הרבלה ים סוף אשר זכרנו
פעמי׳ רבות ואשר מהר נמצא מקורו · והוא כי אחר
ראש אדמוני הזה הנזכר והנהרות הנזכרי׳ נמצא בשפתי הים גבוה

כל הראשי' האלה והיער הגדול הנפלא בשיפולי החרבה מלכות
בארבאריקו ׳ ואלה קצה שמות הנהרות והראשי' נהר פאלרי
מרובה המרי' אין חקר ׳ ועוד שתי נהרות אחרות במשך הים אורך
שבעני' מיל ׳ קאוו דירונטי ראש הר ׳ קאוו קורטיס ׳ והיער
הגדול הנזכר מלא חיות קטנות עם גדולות בסוף מלכות הנקרא
ריגאיו בארבאריקו לטולומיאו ׳ מיושב מאנשי' גרים לשונם
לא נשמע להורמיט הנוצרי' ׳ מוצאי רבני האשקורניאי ואיים
רבים בים נגד המקום הזה ׳ והים רחב מאד ׳ עם מוצאי הגני'
יפ וקבי' ודגי' נוראי' אשר פעמי' רבות יפחידו רוכבי הים באניות
ויפסידום כהרף עין ׳ ובמקום הזה ביבשה נמצא עיר גדולה
בנויה אל אמוריסקא ושמה מולינדי ׳ וכן שם העם נקרא מי מולינדי
׳ המקום מוצא כל טוב זהב וכסף ומחצבי' ופשוטי' ועצי נירזין
ואלמוגים [illegible] זה ראוי להודיע כי כל מה שזכרנו
מפורטו דגל עד הנה שהוא התחלת ים מלכות בארבאריקו כאן
הוא הבליה וסוף יבשת כוש השפלה הנקרא אטיאופיאה בארש :
ובכאן בשפת הים כעליית מלכות בארבאריקו הזה ולמעלה למעלה
הוא התחלת המפרץ הגדול הזה אשר מימיו יתחיל לעשות לשון ים
סוף העולה ביבשה ומיושב רובו מפה ומפה עד אצל הר סיני ׳
בשלשת אלפי' מילין בארץ ישר ׳ ארכם למטה במפרץ הזה
הגדול צריך לעבור כל רחבו כמו ה"ש פרסאות למוצא יבשת
הודו וסינוס פירסיקוס ושם עיר לאמיקא וקאליקוט ׳ אשר נבאר
ענינם בפרק הבא ׳ ואחר מעבר הי לפי הגדול הזה נקרא כל
החלק הארצי הוא מן האסיאה הגדולה והשפלה והמשך לפרס
ולהודו כאשר נבאר :

פרק כד' יבאר משך סוף גבול בארבאריקו הנז' וים סוף ושפתיו ומעבר להלאה למפרץ בארבאריקו נאות

כל אשר בו ׳ כיכן קראו טולומיאו ועד כאן פירס בספרין ולא יותר
ומעבר למפרץ מציאות למיקא וקאליקוט ׳ ואחר אלה גלילות
הודו ומציאות היהודים ונהר סבטיון וכל אלה בחלק האסיאה :

להודיע מציאות המוצאות האלה כפי מה שכתבו המלחי' החכמי'
במלאכה הזאת · נאמ' כי בגולפו הגדול הזה הנזכר
למעלה אחרי סוף מלכות בארבאריקו ביבשה היא התחלת לשון ים
סוף אשר יכנס תוך היבשה המדברית עד הר סיני כמהלך אלפי'
מיל ובן כים סוף הזה איים רבי' הנה והנה רובם איי קאלאמיטא
הם אשר הספינות שיהיו בם ברזל לא יעברו בו · וגם הים סוף
הזה מימיו אינם עמוקי' ורוב החול אשר בשפתי הים הוא אדמוני'
· וגם כי במרחב אורכו יגיע לתחום מדברי החול · אשר לפעמי'
ברוח קדים חרישית יחרוש הרוח את היבשה ההיא והחול יעלה
באויר וישאהו הרוח ויגביהו ויכסה בחול אנשי' רבים וימותו ·
ומזה המציא המוציאה לעוברי מדברות · אולם על שפתי צלעי'
ים סוף הזה מפה ומפה יש ישובי' ועירות גדולות ביבשה לסבת מוצאי
מי נהרות מתוקי' ירדו מההרי' אשר [illegible] היבשה מזה ומזה וירשיבו
רוב המקומות כלם ואחרי כן כל הנחלי' הולכי' אל הים והנחלים
והנהרות טובי' ליושבי הארץ · ועתה נניח עסק ים סוף ·
ונשוב למטה בגולפו הגדול אשר בסוף מלכות בארבאריקו האחור
שהוא סוף ארץ כוש השפלה · ללכת לאפריקא או לקאליקוט · אשר
אלה הם בגבולות יבשת האסיאה התחתונה בצלעי ים הודו אוקינוס
· ונאמ' כי צריך לעבור הגולפו הגדול הזה אשר רחבו יותר מהם
פרסאות ושמה יגיע לבוא למצא שפתי צלעות ים אפריקא /
ואחריו מהלך כמו ארבעי' יום' ארץ קאליקוט · אשר דרך היבשה
ההיא ישכנו ללכת לים פ"ס הוא סינוס פירק פירסיקוש ואחרין
ברצועה ההיא בים הודו וים גאנייש גם סוף רצועת הים המזרחי
ושם סינוס מאנייש · אמנם לבאר פרשת המקומות /
הראשיות אשר על שפת הים הודו ואוקינוס הזה ואשר למעלה מהם
ביבשה היא האינדיאה העליונה נצטרך לחזור בראשונה בחדר הזה
· ונאמ' כי אחר מעבר הגולפו הנזכר ולכן יגיעו ליבשת מחוץ
גבול לאפריקא אשר קרוב לים הודו · ואם ירצו לעלות בגבול הזה
העליון אשר ביבשה הזאת שם ימצאו מדברות גדולות עם ישובי'
מיהודים היושבי' על נהרי גאנייס · כאשר כבר כתבתי על זה

וכמו

וכמו שנתבאר לנוצרי׳ וכן כתוב בספרי החדשי׳ ׳ כי בגבולות האלה
אשר למעלה מגבולות לאמיק וכן למעלה ממדברות קאליקוט ׳
נמצאים יהודים רבים לאין מספר ומלכות מלכי׳ רבי׳ להם ונבדלי׳
ורחוקי׳ אלו מאלו היינו בין היהודי׳ אשר למעלה מלאמיק ובין היהודי׳
אשר הם למעלה על קאליקוט כי יש מהלך רב ביניהם ׳ אולם
בין האיים אשר בתוך ים הודו אין קצה למספרם׳ ולהם פים וביבשה
עושר גדול זהב ובשמי׳ ׳ ואם יאמרו מכתבי הנוצרי׳ האלה
במכתביהם כי אם יש מקומות רבים מאלו היהודי׳ שהישמעאלי׳ והשחורי׳
ההם יעצרו אותם ויבזום וירדפו׳ מ״מ די לומר שיש ליהודי׳ מציאות
להם בודאי בעושר ובכבוד ובמלוכה ומציאות דברי׳ ובשמי׳ יקרי׳
וחשובי׳ בידם ׳ וכן כתב החכם החוקר הנוצרי בספר עולם חדש
נדפס זה ימי׳ רבי׳ בויניציא׳ ואם כי הנוצרי׳ יעלימו כל אלה וכן
כתב בספרו שנקרא מדש בספר שני קפיטולו ששים א״ל שם שנגלה
להם מציאות יהודים רבים ומלכי׳ גדולי׳ עליהם ומציאות בשמי׳
רבי׳ ורוב הפלפל בידם ׳ ומתחיל הקפיטולו בלשונם׳ ספבות
עניני האינדיאה ׳ ר״ל צריכא ליקוסי דלאינדיאה וכן נמצא
מוצאי נהר סמבטיון בגבולות האינדיאה הזאת העליונה בין נהרי
גאנייס אשר בלשוננו גיחון כאמרו ויגל קירה וכו׳ בחלח וחבור הרי
גוזן וערי מדי ׳ והמקומות האלה הם למעלה ביבשה על לאמיק
ועל קאליקוט ׳ ונהר סמבטיון למעלה מקאליקוט מוצאו ומפסיק
בין האינדיאני׳ ההם לקצת מלכות היהודי׳ ושם המצאנו בודאי
ומי שיספור בזה ויסתכל עניינו ויתגדל בדברי יושר נאמ׳ עליו
שיספור בדברי התלמוד לרז״ל ׳ תנא שאל קיסר לר׳ ר״ה יונר
מוכיחים א״ל לך מאן דבר מוכחין ׳ ואחר הדרשא והויכוח השיבו
וא״ל לך נהר סמבטיון יוכיח ׳ ואיש שלא ירצה נאלץ אומ׳
אלין בני אדם ׳ אם לא תרצה במכתבי קדש עלה נא וראה מה
שכתוב בספריהם ובדפוסיהם ליוסף בן גוריון הגדול להם
נקרא איגלב ושם בחלק שני במלו יודאיקו ר״ל מלחמת היהודי׳
ושם בחלק שני בספר אחרון קאפיטולו ל״ה בשוב טיטוס מפרס
ומדי אתי׳ שהלך ומצא את היהודי׳ האלה מעבר לנהר סמבטיון

השובת יום אחד מימי השבוע · והמון שביהם ועבר מעבר
לנהר והיהודים ההם כבדוהו וקבלוהו בכבוד וקראו שם הנהר
סאבטיון וזה מה שאמרה לדבר עתה ברוש הלז מהיהודים ההם
ומלכיהם ועושר הבשמים והזהב וכסף וזה מנהר סבטיון · אשר
הוא והם בגבולות הודו · כל קצתם מהם על חוף יבשת קאליקוט
למעלה למעלה מזה כאשר בארתי היטב בספרי אשר חברתי /
לוכוח קראתיו שמו מגן אברהם בשמי ודברי רז"ל הם אמת /
ודבריהם אמת · וכבר כתב החכם הנוצרי הנזל כי מצא יהודים /
רבים סוחרים בקאליקוט מכל מיני בשם ודברים אחרים והם מן
השבטים אשר למעלה מקאליקוט בין הרי מוזן ונהריו ושם למעלה
מהם נהר סמבטיון הנזכר המבדיל בין האינדיאש · ועל
יבשת גלגל לאמיק שם מדבר חבור מן הצד האחר היותר קרוב
לנו · ובין שתי הכתות האלה מהיהודים / אשר [illegible] בין הרי
מוזן ונהריו ובין היהודים / אשר בחבור מהחת ארבאיאה פיליקש
יש שונים וגבולות רבות מפוזרות מבת ישמעאלים / אשר ימיקו /
וימנעו היהודים האלה להדבק יחדו כאשר בארתי למעלה · ולכן
אפשר לומר ולפי הנשמע מרוחאכי משם באו היהודים מהשבטים /
באיטאליאה מחבור דרך ארבאיאה פיליקש שהיא למעלה /
מלאמיק · ומלאמיק הזאת אשר היא למטה קרוב לים הדרומי
האוקינוס אשר הזכרנו והולכת דרך המזרח בקאליקוט דרך ים
פרס להודו · הוא קאליקוט העיר הגדולה מוצא מקום כנוס
כל הבשמים והסחורות וכל עניני יקרים המובאים שמה ממקומות
קרובות ורחוקות ושמעתי מספריהם כי מלאמיק לקאליקוט
מהלך ארבעים יום לפי דברי החוקרים / והרבים אשר לרשתי יש
הרשות מזה · ועתה נדבר על קאליקוט וקצת
הדרך אליו :

פרק כה

על עניני קאליקוט מלכה ושריה וסחורותיה
וגלגל פרוטי ימני הנסמך מן הצד לנהר
סבטיון הנזכר :

מצאתי

מצאתי כתוב בספריהם ובפרק נ"ח מספר שני מהספר
הנקרא עולם חדש כי מליסבונא ראשית מלכות /
פורטוגל עד קאליקוט אשר באשיאה בתחילת הודו יש שלשת /
אלפי' ושמנה מאות פרסאות שהם כמו חמשה עשר אלף ומאתי'/
מילין והוא מהלך ששה עשר חדש לפחות בזמן הזמן ללכת ולשוב
· וכן בפרק הזה מפרש ואומ' שהפריטי יואני הוא נמצא למעלה
מקאליקוט ביבשה במדינות העליונות הרחוקות מהים · וזאת
ראיה אמתית וידיעה מפורסמת על היהודי' הנמצאי' שמה בקרוב
אל הפריטי יואני כאשר שמענו כל ימינו מפי הכומרי השחורי'/
אשר באו ובאי' כל היום ומגידי' בבירור מציאות יהודי' רבים
אתם · ומאלו הכומרי' יש ברומא כת אחר ממספר קרוב
לשלשי' יושבי' בבית אחת חדש נתיסדה מחדש לשמם ·
וכל אלה שמענו מאנשי' חכמי' אשר היו בקאליקוט כשנו' ימי'/
בשני ספרי' והגידו הנה לבני הדוכוס אירקולי' בחיין פה פירארי/
ענין קאליקוט ולאמיק · והפריטי יואני ושם רוב היהודי' הנמצאי'/
שם ומלכיהם ומעשיהם · האמנם לדבר על עניני
קאליקוט מלכה ושריה ומנהגיה ומאכלה וסחורותיה · הם אלה
· המלך גדול במלכות רב ומכובד מאד ובית תפארתו בנוי
בנין יפה מאבני שיש ולבני' מחומר · ומעושר בכותלו מאד
בבגדי משי וזהב יפים ומטהו ד"ב בבגדי זהב מה שלא ישוער
· ואינו אוכל דבר משום בעלי חיים אשר יהרגום לא
בהמה ולא חיה ולא עוף ולא דגי' · רק מאכלו פירות טובי'/
ומיני מאכלי דגן ושעורי' ומיני קטנית יפי' וטובי' שמה עם /
צוקארו ודבש וחמאה וחלב · העיר הזאת בנויה מבתים
מאבני שיש וחומר הדומי' ורובם בלא עליות · ואין לעיר חומה
ולא דלתים ובריח · יתר העם והעמי' אוכלי' מה שירצו ·
אולם הריגת הבהמות פרות וצאן מאד רע וקשה להם ·
סחורות הבשמי' רובם מובאי' שמה מבחוץ וכן רוב מיני' /
הסחורות כלם · ויש שמה מאיים רבי' בים ההוא קרובי' ורחוקי'/
· וכבר נראו וכתבו חכמי' רוכבי' הים ההוא אוקינוס הגדול

ההודיי שנמצאו ונמצאו יותר מאלף ורבו איים הנקראו יחדו
בשם אחד איי זילוני · אינסולי זילוני ׃

ואלה הם הסחורות המובאות שמה בקאליקוט בספינות אשר
לפעמים יגיעו שם בכל אחת שלש מאות וארבע מאות ספינות
קטנות וגדולות כמנהגם נושאות קנמון הטוב וקאנילא · פלפל
גארופולי אשר הם מרחוק ויבאו ביותר מן איי המזרח · לאקא מתברא
בילגואי · הנמשל כמעט לעפר להם · ונעבול הרבה ונמצא מהן
צמיחתן שמה בקאליקוט ממש · אגוזי מוסקאטו · ואיגוזי הודו
· זיבטו ומוסקו לרוב כי שם מוצאי החיות האלו מאד · ריאו
בארבארו לרוב וכל מיני אבני טובות ומרגליות · אינצינסו
אלואי לרוב פורצילאני וירון כעין סרק ואולם יער : סאנדאלי
· ועצי ונפשות רבים אחרים ולהבא · מה שלא ישוער · וכל אלה
למכור ביניהם לסוחרים הקונים להוליך למקומות הברים או לסוחרי
הקארובאני הרגילים לעבור המדברות הארוכות עם רבים גמלים
הולכים להוליך מבריקה או לדמשק או לבארוט או לאלסכנדריאה ·
או ספסחורות האלה יהנוב ונמכרות לנוצרים ההולכים היום עד
המקומות ההם · ממנו הסחורות הטובות להביא שמה מגאלאגינו(?)
· הם כל מיני מרגאריאה מפלאנדרים ומשולאן וכל מיני בגדי
צמר ופשתים רקים · וכל מיני משי צאנדאלי וטאפאוטא · בגדי עינים(?)
נמכרים שם ביוקר מאד בראשונה · נייר לכתוב יין טוב המשובח(?)
בכלים גדולים רבים · ומיני שמנים טובים ומיני כל כל מהבות : והנה
· אחרו המלחים כבי המדינות האלה כי למעלה ביבשה
על קאליקוט מלך הקיק ורב מגולות ועמים רבים התחונים על
מחוז קאליקוט וזה בטרם יגיעו למלכות פורטו ייאני · ושהם באים
בכל דרך יבשה בעיר קאליקוט עם רוב הסחורות הנזכרות כי
בארצם ובהם ובנהרותם ובתוך יערי אילנותם מוצאם · והם
שחורים ועשירים ותקיפים ושמחים ומלבושיהם מכסים חצי הגוף או רובו
והם מבגדי משי שחורים או לבנים וקצת מן המעיל אשר עליהם׃
ימשיכהו דרך הארץ וימרחהו ואמרו שהם עובדי אלילים ·
ואני אומר לפי מה שחקרתי ובינותי כי הם יהודים בודאי ·· לפי

שחקרתי

שחקרתי להורנדן אחד ערבי אשר דברתי עמו פה פירארא
(ואר') כי בהיותו בקאליקוט בדברו עם העם הזה בעסקי סחורה
שהרים ידו באצבע אחד אל השמים ונשבע באחד חי העולם ·
וההורנדן יפרש שנשבע בשמש · לבלתי תת מעלה ליהודים
ונכון הוא בחקם שאין ראוי לפי הקדמותיהם ליחס כבוד עד
רב ומלכות לישראל · עד יערה ה' רוח ממרום עלינו וחרפת
עמו יסיר ושבו בנים לגבולם · ודי בענין זה וכבר דברתי בו
זה שלש רגלים :

פרק ל'

יודיע סמיכות וקירוב לאמיקא לגולפו
התחלת ים סוף ומציאות ראש יבשת קאליקו'
סמוך למיצר התחלת ים פרס והערה כוללת לכל ארץ הודו ואיי
הים בכלל · ומעשה הקארובאני מהגדול להעלות הבשמים
ביבשה העליונה :

כבר באורתי על הסובבי' היבשה מכוש השפלה בים אוקינוס
כי בהגיעו לסינוס בארבאריקו אחר עבור היער
הגדול הנזכר אשר אצל ראש ארומי ואחר עבור כל פיות הנהרו'
הגדולות צריך שיעבור כל הגולפו בארבאריקו אשרבו למעלה ממצר
התחלת ים סוף · ואח' ואחר עבור כל אלה יסובב היבשה וירך
לדרום בים וימצא ראש יבשת לאמיק ואל הראש השני אשר כנגדו
הוא ראש יבשת קאליקוט כמו מהלך ארבעי' ימים דרך ים :
ובין שני הראשי' האלה מלאמיק וקאליקוט יש מיצר ים אחד
הנכנס ועולה ביבשה הרבה מאד ומתרחב ועושה סבוב גדול
ביבשת פרס בבל וכשדי' וסובב הים הזה קרוב לגבי מילין ונקרא
סינוס פירסיקוס מארצות הספי' בארונה הנביא עלי קרוב מעט
לארונה מחרך · ועל צלעות הצד המזרחי לים פרס הזה הוא
הדרך והרצועה לעלות לגלילות הודו העליונה · במלכות
דראנגיאנה ואראקוסיא · ארונא יהי' גלילות הים פרס
הזה אשר למטה ממנה ימשכו כלם אחרי צלע שפת ים הודו
הגדול אשר שולומיאו דבר בם וקרא את שם הודו איסטרא · ר"ל
אינדיאה איסטרא · והודו ומיניש ר"ל הודו הנמצא בין הרי

גאניי"ש. אשר בלשונו גנון · ויחשבו אלו המדינות מהודו עד
סוף העולם · דרך שפתי הים אוקיינוס המזרחי עד הגיעו בסוף
הנקרא סינוס מאגנוס לדברי טולומיאו וסיאריס ריגיאו ביבשה :
אולם למעלה מהגלילות האלה ההודייות ולעבור כל
המדברות ומכה לצפון העולם ילך ויגיע אצל גלילות סקיטיא
ביאה וסרמאציאה סופיריאור ואינפיריאור עד ארץ החיות
ויסובו בלכתם לגלילות מרי ושושיאנה היא שושן הבירה
בקארמאניא וגלילות הטארטארי הגדול · האמנם לשוב
למטה לים קאליקוט בארץ הדרום להודו עד סינוס מאגניוש
בסוף העולם הדרומי כלו מיושב מישובי׳ גדולי׳ ומלכיות רבות
והקיפות וכל טובות המציאות בירם · מלבד רוב האיים
אשר בים לאין חקר ואין מספר כלם כאחד בספינות ידובקו ·
אלה מארץ מזרח יבואו · ואלה מדרומו של עולם יגיעו לעשות
הסף הסטיפולו והקבוץ הגדול מכל הסחורות לעיר קאליקוט /
הגדולה · שמה ינוחו יגיעי יד שם ימצאו מרגוע לסחורותיה
אם במכר או במחיר וזה דרכם מנהג להם · ואחרי כן איש /
לדרכו ישובו עם כסף מכרם בידם · או מחיריהם :
אמרו כי האיים האלה אשר סביבות קאליקוט רובם עובדי ע"ז
הם לפי דעתם · ויש בהם עירות גדולות וקבוצי׳ רבי׳ ועדות
מושבי׳ חול של זהב לרוב · עם אבני׳ טובות ומרגליות · ויש
חקירות אשר יש משפט מות להורג פרה או שור או בהמה דקה
באמרם כי יש ברכה בם · ובאמצעותם סמוך לסינוס
פירסיקוס הוא ים פרס יש שם איים מלאים יהודי׳ לאין מספר.
ושחורי׳ מלאי׳ כל טוב וסחורה רבה ויערי בשמי׳ וירוין וקאסיא
רבי׳ יש והאיים בספינותיהם · וראוי לדעת כי בטרם /
חקירות מלחי פורטוגל יולדו זה כשלשי׳ שנה לסבוב כל יבשת
כוש והודו ההתונה הזאת ולבוא אל קאליקוט מקום קבוץ כל
הסחורות האלה היה מנהגם אצל הסוחרי׳ הגדולי׳ והרבי׳ ההם
לעשות השיירות הגדולות עם רבוי הגמלי׳ הנקראי׳ קארובאני׳
והיו עוברי׳ המדברות עד בואם סביבות ים סוף · בעניין גבר

או לגר

או להר סיני ומשם היו מרחקי׳ קצתם להוליך לדמשק או לבירות
או ליפו · וקצתם לאלכסנדריאה של מצרים · ומאלה המקומות
היה דרך ומבוא לדוגיאות מדינת ויניציאני גינווישי פירנטיני /
לקנות ולקבץ כל מיני בושם פשוטי׳ ומורכבי׳ והרפואות ולהביאם
באיירופא בארצותם בארץ אדום · ועתה כי נמצא הדרך
והמבוא הזה משיירות הקאראוואנו בסבת מלכי מלך פורטוגאל
ומלכי ספרד אשר נשאו לבם אותם בספינותיהם ולכן לקנותם
ולהביאם הם בעצמם · ואם נתמעטו סחורות הקרוואנן ·
לא נתמעטו במדינת האינדיאה וקאליקוט כי אם לא ילכו /
הויניציאני ולא הולנדו וגם לא יסובבו את ארץ כוש אם שיברחו
מהשגת גבול למלכי ספרד או מיראתם לעבור שמה · ועל כן
הויניציאני יעשו יקר מזולת למכור היום ביוקר את אשר יביאו /
מבירות ויוקירוהו לכפלי׳ המעט אשר יביאו באורם שהחלק /
המעטי המובא בידם צריך שיספיק ולהמכר לכפלי׳ להוציא /
בסך הקרוב למוצרכי׳ למען יקבצו כל כך כסף מן הבושם /
המעט הזה כסך המקובץ מן הרוב הקרוב · וכן הוא בודאי
כי ארצות ספרד צרפת ופרובינצא בורגונייא וגם פלאנדריס
ואנגליאה וסקוציאה ואיברניאה ורוב אשכנז והולאנדי כלם
מסחורות פורטוגאל יספיקו ומכל מיני בושם וסחורותיה יחיו
ויעשירו · ואל ויניציאה לא יצטרכו ללכת כראשונה ומלבד
כי גם חוף הים היפה אשר לעיר גינובא וליוורנו אשר בארץ
איטליאה גם הוא הושיט סחורותיה ובשמיה לטוסקאנא ופטרימוניאו
וכל צלשת המארינו ורומא ונאפולא · ונשוב אל הקודם
בעקר הערת הפרק הזה כי כל הבשמי׳ והפשוטי׳ ורוב המחצבי׳ /
והאבני׳ טובות כלם מרחוק יבואו אם מארצות כוש אם מארצות
כוש היא האיטיופיאה העליונה והשפלה אשר זכרנו · ואם מהודו
ומאיי הים אשר באוקיינוס הגדול והנפלא · אשר נדבר בהם
עוד מעט להבת הוספת הערה במאמר הזאת להשביע נפש שוקקה
לשמוע חדשה בקרב הארץ לעם אשר לא שמעו אופן הישוב /
ומעלתו ואיך הוא וחלופי המקומות ותולדותיהם בכל הדברי׳ /

העברו' יבוא וירע ענינו :

פרק כו'

הערה נוספה על רוב איי ים אוקיינוס הראשיות הקדומות הנודעות הנה עד האחרונות בהודו ואיי טראפובאנא וסביבות סינוס מאנ"יוס בסוף המזרחי הדרומי ולפנות לצפון על שלב

לה שנזכיר הנה בפרק הזה . הוא לרגת הוספת ביאור / ובירה לרוב האיים הראשיות אשר הם חוץ למיצר / מיבלטאר ובדרך הצפון בראשונה ואחר בדרך הדרום למען יובן ענינם . ומה הם ואנה הם . בראשונה נזכרנו למעלה / על איי אנגליאה סקוציאה ואיברניאה ונזכרו ענינם בצפון המיצר מגיבלטאר ואלה משלשת מלכו' הם והם נפוצים למהלך סבוב היבשה הצפונית מן האירופא כנ"ב . אולם לדרום המיצר העבר ימצאו לאין מספר אם למערבי דרומי ימצאו את אלה . נגד פיס שני איים קטנים . ונגד קאוו קאנטין א שלשה איים . וכן נגד קאפו ביאנקו ונגד ראש וירדי כמו ששה איים . גם להרחק מהיבשה הזאת הרבה כבר מצאו איים טובים כמו מדירא . איי ספאניולי הם פורטונאטי אינסולי איי קאנאריאה . איסולי סאנטי . ואחר כל אלה במרחק הרבה מאלו כנ"ב האיים הרעים מאיי קאניבאלי אוכלי בשר אנשי' ואחרי אלו בסוב מזרחית לצד דרומי מעט ס' אנא ורבי' מאלה עד עבורם הראש הגדול ראש טובה התקוה ר"ל קאוו דבונא ספיראנצא אשר למעך כנ"ב בוש אשר סבב לזה כעשרי' איי' הנה והנה קרובי' ורחוקי' מן היבשה . עוד למטה אחר עבור סינוס בארבריקוס במולבו הגדול ללכת לאפריקא וקאליקוט שם מוצא האיים הגדולי' והרבי' אשר כל שיר המציאות בתוכם וכלם הם אשר יבואו / בקאליקוט בספינותיהם הסחורות הנעברות ואלה שהוא קצר / מהראשיות מן האיים האלה זאנזיבאר יאווא מאיור יאוור מינור מאדאגאסקאר . אופיר . קשין . וכו' : יען מספרם לפי דברי ספר חדש יורד מאלף והם איים . ובתוך המספר הזה יש אי גדולה ועצומה בתוך הים טרובאנא שהיא אשר מן /

שרין'

ערוך אליך לגודלה ולטובה ולמוצא כל הטובות אשר בה כמוס
אוצרי כל מיני בושם כיערי הררי׳ ׳ ואילנות גדולות ונהרותיה
מושכות חול זהב ממקור התחלת מקורי הנהרות אף כי אבניה
אשר סביבות התחלת המעינות והנהרות אבני טובות הנה
אדומות ולבנות וירקות ׳ אפס כי עז מאד חיות היער אשר
בה ועופות השמי׳ אשר בה המעופפי׳ ומספרי׳ מאד ישבחה
ושם מוצאי הגריפוני והיערות יערי פלפל ויערי זירזין ׳ והיא
נסבבת בים יבשת אינדיאה ואוניס ׳ והיא הנה משוה הוד׳ נ״ד
לדברי שולומיאו אשר הזכירה וציירה בספרין ומקורה האחד׳
בים אוקיינוס בין מיצר פרס לסינוס מאנייוש שהוא סוף קצה יבש
הודו וסובבת יותר מאלפי׳ מילין הרבה ׳ וכל אלה שחורי׳
הם ׳ וכל טוב סחורות בים אשר כבר זכרתי זכרם מבשמי׳
וסמי׳ ונפשות ומחצבי ואבני שוהם ומרגליות ׳ וירזין ומאובררו
פאפאגלי לבני׳ פורצילאני יותר העניני׳ אשר נשבחו ממני עתה
הכל אשר בים וביבשה עד סינוס מאנייוש מנגא לקאליקוט העיר
אשר זכרתי וסדרתים עוד הנה בסדר קטן וקצר לזכרון
שר לקוראי׳ ׃

פרק כח על ביאור סביבות סינוס מאנייוש סוף יבש הודו ולהפוך סביבות היבשה המזרחית והיהודי׳ הסגורי׳ ׃

כבר באררתי כי סינוס מאנייוש הגדול הוא סוף כל האינדיא
דרך יבש ׳ וביבשה על סביבות הסינוס מאנייוש הזה
מלכות סיריקא והרי אימאוס ׳ והוא סוף יבשת הודו וסוף כל
הישוב אשר הגיע לדבר בם שולומיאו החכם ׳ אמנם להלאה
מהמקומות האלה אשר במזרח לא דבר בו כלל ׳ ועתה בזמן
הזה אשר נתרחב הישוב ונתיישבו המדברות וההרי׳ והיערות
נחשבו ונשרפו ׳ מצאתי כתוב מה שעברו הספינות הנוצריות
להלאה מהמקומות האלה הנזכרי׳ וסבבו בים את היבשה המזרחית
אחר מעבר סינוס מאניוש ומצאו איים רבי׳ בתוכו הנה והנה
אין קצה למספרם ואפשר שגם אלה האיים ממספר האיי׳

הם אשר זכרתי שכלם יכולים גם הם לסבב ולבוא בקאליקוט
׳ וכלם מלאים כל טוב בראשונות ׳ ואלה קצת משמותם אשר
מצאתי כתוב בספריהם ׳ ריגנאו סאקא ׳ וגם טולומיאו הזכירו
מעט ׳ קיקיטאוס ׳ ריגנאו לאק סמוך לגבול אינדיאה איסטרא
מלכות באזור הגדול העליון לכל אלה אשר כתבו הסופרים מכלן
שיהודים רבים סגורים בו והוא בצד המזרחי הצפוני ׳ וגם נתחדשו
עוד ישובים אחרים בחדושי הגלילות האלה המזרחיים ביבשה וקראום
בשם ישביהם ׳ טיבית ׳ צינבא ׳ בוקטארי ׳ עד ריאודאריסא
׳ וקרוב לזה ניעלה מהכל עיר גדולה לאקי׳ אין כמוה בחזה
השמים אשר כל טוב להם מהדברים היקרים ׳ ומהנהגים כפי הטבע
ואלה הם בוראי עובדי השמש ׳ ועד הנה נודע ונגלה מה
שנתוסף בעולם בתוספת הישוב שנתחדש מה שלא כתב בו טולומיאו
וכל אלה הם בצפון המזרחי ביבשת ים אוקינוס הצפוני מזרחי
ההולך וסובב לצפון הולאנדי מהלך נפלא ועצום גדול ונורא
מאד - כי לא יוכל עוד איש לעבור דרך ההוא כי היבשה מדבר שממה
היא ונשארים יקרו שם מרוב הקור מאד ׳ וזהו סוף ותכלית כל
היבשה המיושבת והמדברית אשר יוכל האדם לרכוב על סוס עליה
ולרגלה ולחזור אותה ולסבב אותה בדרך ים אוקינוס ובדרך מיצר
גיבאלטאר כי הוא הפתח הפתוח לסבב כל היבשה מהשבעה
אקלימים אשר אנחנו בו היינו איירופא אפריקא אסיאה ׳
מלבד האיים אשר בימים כלם ׳ ועתה נדבר מעולם חדש הנמצא
אשר אין לנו קשר ודבקות אתנו ולא נודע
עד היום ;

פרק כט

על מציאות עולם חדש הגדול והנורא והמבונה
אשר נמצא להלאה ממשוה היום ואם אפשר
הדבר שיהיה ישוב בדרום להלאה מהמשוה הזה הנקרא טורידא
זונא בלשונם הנוצרי והיוני ;

הסכימו רוב התוכנים׳ ובעלי חקירת העולם והקוסמוגרפי
ובפרט טולומיאו בספרו ובציוריו כי למטה ביבשה
בצד הדרום תחת ונגד משוה היום הנקרא בלשונם טורידא זונא

ולהלאה

ולהלאה מזה בצד הדרום לעולם אין ישוב נמצא ׳ וזה בסבת
החום החזק אשר יכהו ניצוץ השמש בדרום ההוא על פני ארצה ׳
וכאשר נרבבו הימי׳ ופ׳ ורבו החוקרי׳ בעולם והחכמי׳ והשרים
אשר שלחו לרדר הים למצוא חדשות בעולם ׳ נתבטל הדמיון הזה
הראשון הקדום ׳ וחשבו אחרי מה שמצאו בגלילות קאוו דיבונא
ספירנצא שהוא להלאה הרבה ממשוה היום שאפשר למצוא ארץ
חדשה אחרת נוספת הרבה להלאה מזה אחר משוה היום ׳ ואחרי
שזה היה אפשר מצלם ׳ אחרי כן מצאוהו מחוייב ואמתי בהיות
שמצאוהו מרש... מנין חוקרי והרי מלך פורטו... זה קרוב כעשרי׳
שנה ׳ ועל הדמיון הזה שמעתיהו מבואר במקרה בהיותי
בפירינצי בימי השר לורינצו דימידיצי בזמן שהובאו אלין הדורון
מהמיראפא ובשמי׳ ובעציו ממלך שלטון מצרים שמעתי בביתו
ושהיה בפנין פירו בנו ׳ חיוב מציאות ישוב להלאה ממשוה
היום ׳ וכן ראיתי פה פירארא בזמן דוכוס אירקולים איש הטוב
בקי במלאכה הזאת אשר ברח מפורטוגלו ואשר רכב ים אוקינוס
הזה הדרומי הגדול קרוב לעשרי׳ שנה ׳ וקיים מציאות הישוב
הדרומי הגדול להלאה ממשוה היום כאשר עיד עניינו ׃
ונראה לי כי כמו שיחסרו הימי׳ ויאריכו לנו אנחנו היושבי׳ תוך
שבע האיקלימי׳ הלזו אשר נה״ר נתישבנו בהם ממשוה היום והנה דל
מן הדרום אל הצפון ׳ וגם שיתקרר הזמן ויתחמם לנו ׳ לפי איכות
מצב האיקלימי׳ אשר נשב בו ׳ ונקבל אנחנו הפחות והיתר בקור
וחום וקוטן הימי׳ והאורכם בסבת גדול עליות השמש וירידתו
בהתקרבו והתרחקו מעלינו ברביע הכדור הצפוני אשר אנחנו
בו ׳ כן אפשר שימצא יבשה וישוב ברביע הכדור השפ׳
ושימצאו בו ארץ מוחזקת ושיתהפך להם ג״כ הזמן בעליית השמש
וירידתו והתרחקו והתקרבו שמה ושיהיה להם גם כן השתנות מה
בזמנים וימים ושיוכלו הישובי׳ ויושביה לעמוד ולהתישב שם להלאה
ממשוה היום על פי טבע הבורא ומקום מלידה ומכון ומהדיון
׃ ולהחיוב הזמן הרגל והנהוג לפי טבע הנולדי׳ ומזג הרכבתם
׳ ונאמ׳ בודאי כי הספינות ממלך ספרד הלכו במצות המלך

ויעברו מיצר גיבלטאר וילכו מהלך ששה עשר חדש על הדרוש הזה
באופן כי בהיותם בקאפו וירדי הוא ראש ירוק ביבשה הדרומית
בשמאל הים ונגדו בתוך הים האיסולי ספורטונאטי הנקראו׳
ספאנייולי או איסולי קאנאריאי · הרימו גם הוילונים על הרגע
ספינותיהם ושמו לרוח אוסטרו פניהם נגד הדרומי המיך ומעט
מזרחי והניחו כל האיסולי הנזכרות בימינם בתוך הים · ויבשת
כוש השפלה על שמאלם והלכו המיך ברוח אוסטרו הנז׳ ובצד /
הדרומי מזרחי מעט כמו מהלך שני חדשי׳ וחצי ולא מצאו ולא
ראו מאומה וכמעט אבדה תקותם לשוב כי כבר התחילו /
בעוצר ובחסרון מים ועצי׳ בספינות עד אשר זכה אותם הרצון
האלקי הקדום שראו יושבי על התורנות יבשה גדולה וארוכה ומי
וירוקה ומיושבת כלה מחוברת בהרים ובקעות וגבעות ויערות
גדולות ונהרות מים מתוקי׳ ושובי׳ · וכאשר סבבו הצלע
הזה יותר מאלף פרסאות כי חשבו אולי תהיה אי גדולה לאקיף
אחרי כן נחמו ואמרו לפי מה שראו משך צלע היבשה ההיא ואופני
הפיך וסבות הליכותיה שהיא ארץ מוחזקת ארוכה מארץ [illegible]
ורחבה בתוך הים וקראוה עולם חדש לגדלו ואורכו · ואלה
התארים אשר השיגו וראו מיושבי הגלילות ההמה אשר עברו
שמה הנה והנה קרוב לשני חדשי׳ ואכלו ושתו עמהם בחברה /
ובדרך הנרגמן ובטורח נמרץ דברו ברוחק · העמי׳ ההם
אשר שם שחורי׳ כלם ונוטי׳ לאדמימות עם אדמוני׳ עינים פני להבי׳
פניהם · הולכי׳ ערומי׳ כלם עד יום מותם יושבי׳ בחורי׳ ובמחבו׳/
ובמחבואות ובמערות כמו סכות מוקפות · וחשופי שת כל שהוא
פנים ואחור בלי כסות ומכסה׳ · ומשתמשין בנשי׳ כבהמות
ואין הנשי׳ הלהוטות במשגל רק כן העשויה כמשפט הנשי׳ אשר
בבהמות כוש התחתונה להגדיל האבר במשיחות או בעקיצת
אי זה בח׳ להגדיל עביו ואחר השגלה · כן הבעל אחד אח
באחותו וכן כלם · אין להם שר ומושל ולא תורה ולא אלהות
רק כאחר׳ שמנהגם׳ על פי הטבע · ואין להם מטלטלים ונכסי׳
שיחזיקו להם לבדם כי הכל הפקר שמה ואוכלי׳ ומתפרנסין יחדו

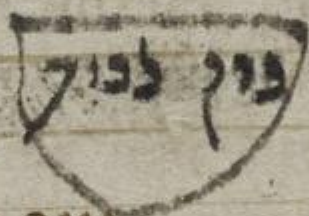
והאנשי׳

והאנשי׳ בועלי׳ הנשי׳ לפעמי׳ רבות יפטרו אותן ויעשום
הפקר לכל כאשר ימצאו ׳ לפעמי׳ יפול שנאה ותחרות
ביניהם וילחמו בשנאה איש על ריעהו בחצי׳ ובקשתות ובאבנ׳
ובהבאות זרות כי אין להם כלי זין ׳ ומציאות ברזל אין בכל
הגליל ההוא ׳ והמנצחי׳ ילכדו את אויביהם ויהרגום ויאכלו
אותם וימלחום במלח כדרך שעושין הקאניבלי׳ שבשר האדם
טוב בפיהם ׳ העמי׳ האלה בריאי׳ הם מאד לטוב האויר ההוא
והרוחות המנשבות שמה ומאריכי׳ ימים ליותר ממאה וחמשי׳
שנה ׳ ואין חלאי׳ מצויים שמה כי אם מעט ׳ ואם יתחלו
בחלי׳ מה יתרפאו מאליהם בשרשי׳ מפורסמי׳ להם ׳ ויש שם
בשפתי הים מקום לצוד צידת דגי׳ ברשתות משונות אשר להם
ויש שם דגים רבים וטובי׳ מה שלא ישוער ערכם כדמות הדגי׳
שלנו גדולי׳ וקטני׳ וגם מינים אחרי׳ זרים לנו ׳ ובהרי׳ הגדולי׳
ההם אשר כובשה במשך הנהרות הגדולי׳ הנזכרי׳ יש יערות גדולות
עושי׳ כל מיני בושם ׳ והיערות מלאי׳ חיות משונות עם גדולת
הטורפי׳ אריות ונמרי׳ לאין מספר ונחשי׳ בקורות וכל מיני חיות
ורמשי׳ רעי׳ ׳ משך מימי הנהרות ההם המתוקי׳ וטובי׳ ומשכן
זהב טוב בתוך החול לאין חקר ׳ ואבני המחצב הקטני׳ הם
אבני׳ טובות ראויות לתקון ׳ וסמוך לשפתי הים כלו מלא
מאד המרגליות כל מאיר פירלי׳ ובהיות המנהג אצלם.
שכל מה שימשך מטבע מוצא הגליל ההוא להיות הפקר לכל על
כן לא יחשבו זהב למאומה וכל מוצאות אבני׳ טובות לאין להם
נדרש ׳ כלב חוברי חבר ומכשפי׳ ולוחשי לחש ׳ להשמר מהשון
מהטורפי׳ ועם ערמות רבות אחרות ׳ הגליל הזה הוא תחת פולו.
ים אנטארטיקו בשונם והלאה מראש גדי ׳ ועל פני רקיע השמי׳
עליהם לעת ערב יראו כוכבי׳ מה מחוברי׳ וקרובי׳ זה לזה
ומסודרי׳ בקוים אחרי׳ כמין סלסול מהופך אשר יקריבו הרואי׳
לרכוב בים ההוא אשר תחת הבטחם נשענו ימים רבים :
והם כצורת אלו ששה כוכבי׳ גדולי׳ נצבי׳ כהקדמה זו :
שנים למעלה ושנים למטה ושנים לצדם ועל קוים והוים באמצעם

וזאת צורת רביע היבשה אשר הרן אותה ⁝

צורת מראות ז׳ כוכבים שם וז׳ תוים
יקויים מאחרוני׳ שם על עולם חדש

עד בקשו עם הספינות הנזכרות לחזר קצת
מן האיים אשר מצאו באחת מצדי היבשה הזאת לצד דרום /
השפל אשר היתה שפלה כים מזהבת פניה מרחוק לאור הבקר
כאור זהב ומראית יקר מאבני׳ קטני׳ על שפתיה לא יכלו ללכת
שם כי הים הולך ונקפה בשני הבניתו או כי לא היה שם המים
מספיק לצורך לספינות ויראו מגשת שמה ׳ ואת זה לא יכולתי
להבין וכאשר מצאתי כתוב כן כתבתי וה׳ יודע ועד ושתבח
שמו שתקן המציאות לרצונו ׳ ואו׳ אני וה׳ עושה
כל ⁝

פרק יב על עסק מציאות מקום הגן עדן ⁝

בענין ידיעת מקום גן עדן אנה מקומו ביבשה לפי פשט הכתו׳
׳ נבוכו בן חכמי׳ רבי׳ כי לא ידעו מקומו ׳ ואנה אפשר
שימצא ׳ ורז״ל אמרו כי להגיד מעשה בראשית אי אפשר להיות
עקרו הציור השכלי והמקובל מרנו ׳ האומר בגמרא ובב״ר א״ר
ר׳ אבהו אין מקרא יוצא מידי פשוטו ׳ לזה שאפשר בחכמה אלקי׳
להמציא מקום ביבשה אשר בטבע נגר מעין לעדר האדם /
בהשלמת חלקיו השכליות המורכבות בתוך החומר ולהדריכו אל
הצריך לקיום החלק החומרי עם השכל ולדעת הטוב והרע ההוא
הצריך אליו בטבע היצירה החומרי׳ ולזה ייחס הכתוב נטיע׳
עצי הגן הזה לה׳ אלקי׳ בשני מקומות, של קדש למעלה המקום
ורמו א״ר׳ ויטע ה׳ אלקי׳ גן בעדן וכו ׳ ויהיה סגולת המקו׳
הזה ונטיעותיו אלו המדריגות ורוחניות בפקיחת העין לבחירה /

האדם · כאשר יעשו טבעי פרטי הסמי׳ הפשוטי׳ והמורכבי׳ לצורך
רפואת האדם וירפאוהו · ויהי מה גן עדן נטע יי׳ · וקצת /
המדברי׳ יאמרו שהמקום הזה הוא מקום ממוזג בישוה האויר
והמזג טוב המצב אשר לא ירע ולא ישחית המתגלגל בו: והמתפרנס
מצמחיו כי טוב הוא מאד ·· ואני אומר׳ אם הכתו׳ יקראהו
מטע אלקי׳ בארץ ומקדם · נוכל לשאול דרך פשט הכתו׳ אנה
הוא כי נמצאהו · וכי תאמ׳ שיהיה תחת נקודת משוה היום /
כי בשה אנה היא הנקודה הזאת. כי הנקודה האמתית בכדור כדורי
לא ידע אנוש ערכה · לפי שהנקודה האמתית ענין שכלי הוא ·
ואם תאמ׳ כי הגן הזה הוא במזרחו של עולם כאמרו גן בעדן מקדם
· וכיאמ׳ פשט חכמי׳ אמרו גם מקדם במזרחו של עולם ·
ובאמת עדן לא נודע מקומו אין · כי תחת משוה היום מהחום
הרב אין בו מזג שוה · וגם מקדם בארץ המזרח בגלילות אשיאה
לא נודע לנו מקום שוה כאלו ומתיחס לפשטי פסוקי התורה · ואם
תאמ׳ שהיא בגלילות ארביאה פוליקש מכח הפסוקי׳ על סנחריב .
בעדן אשר בתלסר · ואמ׳ הפסוק ארץ עדן · בקרוב למקום הידוע
על היהודי׳ אשר למטה בארביאה פוליקש · אשר יאמרו היום כי גליל
עדן סמוך להם · באמת כי על זה גם דרכנו פה לא יתכנו ·
לרוב החום מאד · וגם כי הארבעה הנהרות מהגן הנזכרי׳ בתורה
לאשר ידע מוצאם היום לא יוצאו בו מקום גן עדן · לפי שארבעת
הנהרות היוצאי׳ להשקות את הגן מצאנו אותם חלוקי׳ ורחוקי׳ זה
מזה כרחוק מזרח למערב · בראשונה פישון שהוא נילוס היוצא
מהרי הלבנה ויורד למצרי׳ באורך רוחב כוש ואיקלים מירואי לא
ידעני בו גן עדן כי לא עבר בתוכו · וגם הנהר השני הסובב
את כל ארץ כוש ואת אופיר ואת חוילה · הנה מצאנו שם הזהב
על יד ההרי · ולא מצאו גן עדן · והשלישי חדקל היורד דרך /
ומשם יתיחד למטה בנהר פרת ללכת בים פרס ונקרא בלשונם סיגריס
· כבר מצאנוהו לדניאל בספרו יושב על נהר חדקל׳ וכן ציירוהו
הקוסמוגרפי׳ סמוך לסוסיאנא היא שושן הבירה ובאלה אין זהב ואין
גן עדן · והנהר הרביעי הוא פרת אשר קראוהו חכמי הנוצרי/

איבפראטיס והוא היורד לדרך בבל ולים פרס · אינה נמצאת אצלן
גן עדן לא במקום מוצאו שחכמי התלמוד בגמרא היו יורדי' בו
לבבל כידו' מלאו כאמרם שם בגמרא רבא פרת · ולא בגופו
שהוא בים פרס מים הודו ולא נמצא בגן עדן · ואם האמר
באורך דרך ירידתו כי רב הוא · הנה הפרתמי' אשר למלך אחשו'
אחשורוש ושרי המדינות אשר על אורך נהר פרת כי פרתמי' שם
עבר מפרת לא מצאו בו גן עדן ולא מוצא זהב מהגן · ואנה
נמצאנו כי האר' אלי' בחכמה שאי נשי שינך נראה את המקום /
מרחוק כי שם יושבי חנוך ואליהו · ועוד שאלה גדולה על כל
אלה על הארבעה נהרות ממש אשר הכתוב יצאו מעדן ממקור
אחד ואנחנו נראה פישון שהוא נילוס יוצא מארץ הכוש העליון
מהרי הלבנה לדרום הכל אשר בין מדברות כוש היא אתיופיאה
ויורד למצרים ואלכסנדריאה ומימיו נוזלים על שפת ים מדיטירניאו
האמצעי באפריקא בבארבאריאה · והשני אפשר כי כן הוא
שיסובב אופיר וחוילה גלילות סינגא ומאחברא · אולם
חדקל היורד מדרך הרי ים קאספיאו בצפון הודו ולצפונו של עולם
ופרת הנולד בהרי ארליטאה הגדולה ויורד לים הודו ופרס ·
בדרומו של עולם איך יתכן שיהיו יצאים ממקום אחד מהרי לבנה
אשר באמצע כוש היא אתיאופיאה באפריקא אשר שם מהם
מיצאותם שם באפריקא פניו ואחור והשני האחרי' חדקל ופרת
התחלת מקורם באסיאה העליונה הגדולה אחד מהם והוא חדקל
באמצע מהרי קפטאטיאה וסארמאציאה · או באקאטונא והשני מאלה
הוא פרת שירד מדרך אסיאה התחתונה לבבל ולים הודו ופרס ·
ואם כן הוא מה נקבר ומה נעתק בראשות ארבעה הנהרות האלה
אשר השנים פישון וגיחון יהיו בשתי גלילות אפריקא וכוש · ושתי
הנהרות האחרי' חדקל ופרת באסיאה העליונה כרחוק מזרח ממערב
· ולשון ים מצרים הוא ים סוף וארץ ישראל וכל פלשתי' וקצת ארץ
ארם בינהם · וספק אחר נוסף על אלה כי מצאנו גיחון בירושלם
והורדתם אותו אל גיחון · אמרו המפרשי' כי גיחון אחר הוא
מ"מ כל הספקות מסופקי' · האמנם נגד מה שקראתי בדעת

הקוראי'

הקוראים לא נתיישבה דעתי בזה ואנכי אכתוב העולה על רוחי בסוף
האגרת הזאת ליחס הכליות בדברי התורה ולא אומר אל קוראי האגרת
קבלו דעתי כי הרשות בידם ׳ רק אומר קבלו דברי התורה כפשוטן
וכהלכתן ׳ ועל הכל קבלו דברי תורה על דרך באור חכמי האמת
אשר ירמזו הכל אל הציור השכלי והמקובל ממנו ׳ ועל הדרכים
כמו אלו נחלקו בן גדולי גאוני ישראל אחרונים כמציאה אין כמוהם
אחריהם עד היום הרמב״ם והרמב״ן ׳ האחד כתב במורה בספורי
האבות על וירא אליו יי׳ באלוני ממרא ׳ והנה שלשה אנשים ואל הבקר
רץ אברהם וכו׳ ׳ כלם מראות לקי׳ הם ולא כפשוטן רק במראות
הנבואה שאימה נפלה על אברם ׳ וכן לושי ורצות אפה וכו׳ : והרמב״ן
השיגו בפרש׳ וירא בתוכחת מגולה ואמר כי כלם כפשוטן הם ׳ ורבים
כמו אלה אלין ביניהם בחדושי התורה להרמב״ן כן אומר מה לי עתה
באגרת הזאת בספורי זה כי יהיה ספור בראשית כלו רומז אל המקובל
והנסתר ממנו ולא כפשוטו או שיהיה כמשמעו וכדרך קול פסוקי
התורה ממש ועל זה באתי ואומר שהאדם נברא למטה בארץ ׳ וה׳
הכניסו בגן לעבדה ולשמרה וזה מקורו באופן הגן לרשה ׳
ומהקרב לדעת האמת ׳ הגן עדן הזה הוא בגבול הרי הלבנה
במקום אחד מיוחד שמה אשר הוא מקום סגולה מאת יי׳ אדון כל
הארץ אשר לא יעבור בו איש ורגל בהמה שוה המזג וטוב המיטב
וגן עדן שמו אשר נטעו ה׳ מקדם בראשונה לנוח בו האדם אשר
יצר ׳ ואם לא חטא כבר היה ידוע מה שימשך ממנו ׳ ומהמקום
ההוא נהר יוצא מעדן להשקות את הגן והיה לארבעה ראשים
אשר שנים מהם פישון וגיחון יסובבו הגבולות ההמה מארץ כוש
העליונה והתחתונה כאשר ראה עיני היום הזה ממש ׳ האחד עולה
יורד לארץ כוש במצרים והשני לכוש לדרום אופיר והחוילה אשר
שם הזהב בודאי ׳ וגיחון של ירושלם גיחון אחר הוא כאשר נראה
היום נהרים רבים נקראים ריינוס בצרפת ואשבין ואוסטאליאה ׳
והשני האחרים חדקל ופרת ולכן קראה אשור אסיריאה בלשון רומוס
ומסופוטאמיאה ׳ וכן ציירוהו וכתבו עליו כל החוקרים בארחות
עולם וכן כתבו החכמים בהלוך על פרת שהוא נוטה לדרך בבל

והדקל עובר בגלילות שושן הבירה אשר שם דניאל ראה מראות ׳
אלקי׳ ׳ אולם לדעת איך ילכו שתי הנהרות האלה הנולדי׳ מהרי
הלבנה באמצע כוש ואפריקא והנם היום ימצאו באמצע האסיאה
בארצות אשור ובבל ושושן הבירה ובין כוש ואסיאה יש לשון ים
סוף למדבריות וארץ פלשתי׳ וכנען ואין נהר מהם עובר במהלך
הזה ׳ נאמ׳ אנחנו כי הפסוק ממש מסייע אל הבאור הזה׳
באומרו ההולך קד׳ אשור וזה שילכו השתי׳ הנהרות האלה מתחת
לארץ לדרך אשור בדרך מובנע טבעי׳ ובמשפט וטבע קצת נהרות
בעולם להיות הולכי׳ מהלך מה על הארץ ואחר יסתתרו ויהיו
נובעי׳ אל מקום אחר ׳ וקרוב לזה כתב הרמב״ן ז״ל בפרשת
בראשית בחדושי התורה אשר באר ׳ וכן מצאתי בדברי חכמי
הטבע ׳ שהים המסתיר מימיו למטה ומקבצם ומחזיק בם כבר
יוליכם למרחוק ויהיו נובעי׳ דרך הרעיונות הנובעי׳ ויתחדשו
להיות מתוקי׳ ויצאו לאור ויולידו נהר ׳ וכן מצאתי בדבריהם ממש
על נהר נילוס הנוזל מהרי הלבנה כאמור ׳ ובאמצע המורד
יפסקו מקוריו ויחסר ירידתן לעינים בהגיעו למעלה ממירונאי ׳
בהרי הרמי׳ והגבוהי׳ וממקום אחר יצמח ויבא למצרי׳ ׳ ואולי
כי אפשר לבאר עוד על פי האופן הזה על חדקל ופרת אשר מקור׳
מהרי הלבנה עם פישון וגיחון ולא יראו החוצה עד בואם מתחת
לארץ קדמת אשור ושם יעשו פעולתם על הארץ להרוות נהר חדקל
בשושן הבירה ובארץ בבל והרביעי הוא פרת ׃ ה׳ יפרנו
וירבנו ׃

זהו מה שכוון המלקט [illegible] כמ״ר אברהם פריצול יצ״ו ור
בפירארה לכתוב באגרת הזאת ׃

מליצת שחוק האישקאקי

לראשון המלכן שחיילים הנוצרים ומגך, הלך במשו
והחיבה עינך, הנה נ׳ל׳ב׳ בראש כל לבותי, יריע אף
צריח יגבר על אויביו. בגולם יצו וגבורתו, ישכון על
בינו, בין רביעי מבין לסביו. ונסי ראשין המלכו,
ונ׳ל׳ב׳ה של ימינו. ויין קינו, ולמניהם שני פרשים בבוא
סוסי מהירים, ושני פילים, חיילים ושלישים, וגם רוקים
משני עבריהם, כולם כסילים נשרים, ונאשר בם בכם
ולפני אלה גם אחרים חקוקים לא כגלם. כולם בגבורים
אשר מעולם אלה הם הנבונים, וגלי מחנותם,
ומשמחותם בין אבנים. ונגה ברוח גוגים. ונוגע לך
מלכים בין הנוצרים, אגיד לך מספר החיל הזה וגבורי
בשדה ברורה, משיבי מלחמה שערה. המלך ללכן מבין ובין
משמאלו, אחר כנה. בין במלכסון בין ישר בהרוצה, כל
אשר חפץ עשה, ולא ירום לבבו להרחיב לשונו בי״ת רחב,
פן יאון במלחמה. וגם הפילין אשר בם הולכים כל מעל,
לכולם משיבי לגעל, ואלו בשלשה בתים דרך עקלקל ים
ללכן לא ישינו, לא ירעו ולא ישחיתו, הנה אלה כספו מזה
ומאבקם כנחרה. והפרשים און שני בגעורה, כל א׳ ביגו
כלי מלחמה, בוז כחרון אפיהם. בין א׳ לך במלכסון בקומו
ובין שני שם יגמור מתקומו, שם ישר נגבה עבתו. ולפני
הרוקים מבלבם ישר יבשר, יד דרך ישר, נגועה א׳ לארבעו
לא יסבו בלכתו. כל הדרך אשר לפני לך כל א׳ אם בבת
יעבר, ואין נובר אלין גבר, רק אם א׳ מהשדים ועבדי
המלך לפניהם, אין כח בהם, לעבור עליהם. לא מחנות
ולא מתקוממיהם, וגבול אשר עליו לך כל א׳ לבדו כי
ירש הדרך לנגדו. ואך גם זאת בזה כחו וגדל כי למשתים
מלשירי החיל יקחנו, בשלוש שורך יבואנו. והלך בגבול
מלחמה, אין שוב ועמוד בקצה הדרך ועמדם. גם בשחר
לגשו ללכן שם לא יסבה, לא ירעה ולא ימצא בבינון
למען עוזר וסומך אחר בעם לחזק ולהמסב. ונבר מעבר

יכסב

יכסה, ואם יקום והנהר בחוץ על המעבר, אחרי
פראוני, והולך קם בחבחוני, ולך יסגר אחרי הנהר ובמקלה
ויבא ויצא בקולה, הנה כא ערבי ולפני אחרי שמר להדריך
ולהושיע, הכל המקום אשר כבר הולך ועוד חייה, ובאנשים
אלו נפשים, כנבני לך שלשים, והדרכים בנוהם הלחוץ
ראשו ורובו, כל אשר לבן בו, ולא נמצא חמש על א' אשר
אלך לא כנבנו, ואם אשה נעצרה לנו, יען כי בשבוה
בראש הרוחים שלי קרן, הוליה היא וסוררן, ולכן והנוזרי
חנינה, בבינה לא ישבנו רגליה, הולכן בנים כל עבר ושנה
סביבותיה נראו אם בבינה, ל' הולה נאון, ואחרי
פראוה ולואן, מעם ראשו' חזיה בהם נאון מסיעיה,
הבין ולבין באלבסון הלבונה, חוברון אשר על אחון' והולך
לבוש הבגים השחורים, בביניבים הקלה הזה ואם ירים
זה ונותן זה ובונן עוזרן המאלו בבין אל, ונפשרא
הנרתל, יען שוב שליה עין לא ימקח, כי אשר בשין לקח,
ואין הורג בינהם בבואם לקראתו, בדרך א' ילאו אליך,
בהלוך א' והמסע א' משתן בשרש ירוה, בלון זה בן חון זה,
רק השמור יעל, הבינו לפניו עם נגול, ורב בארץ הולכים
בעבר' על הארץ, נוסעי' חבלון חבלון, ויתפלו לשוני
תלוי' הבין ולבין בנבורה, ורוליהם רגל ישרה, ואם לצלו של
ולבוש בו לבש חמץ נרלען, ילכו בין א' באלבסון, ויש הבם
ירבה ויוסף [illegible] איל, עד ילון באיל, ונלן בכל מחוז המלו,
ובא ענק קלו, שש יקל [illegible] שתים, ואין ברגלים, ועשה
כאשר נמשו המלה כל האמבון שבאשר עושה, ושנים
הולכי' עושים סטים, לבדון מתיים, הלך אמור ברבעים
ונשבו הולך על מעברין, ויצרו א' מעבריו, לצאן ומבוליא
כל עבר, מן [illegible] בדבר, ואין לצאן מבינו, ומקו' רבה להבין
ויחפש ולא תלא כי אנשי החיל לבכן נלבים עליו, שלה ברגרלין
אל נהפך לחשחין כבורן, כי אמן נבי הורן, ועתו נשאו [illegible]
אחרין לאמם וגבו, כי [illegible] נחשב הוא, ויש מנע אחרי [illegible] בו

יגם

ישה חדוש אבגיש ושאל, יככב ישוה ונבאל, על אלף ריבו
אותו הנבולות בוריל, על בלי הגאיר ון שריל, את המלכו
נפנק ונבחל, איכה ירנוק אחל, לה נגאר בבבות ושרפ
וזה יחון בנפש הרפ, כן יאבדו כל אויבי ארץ ישראל ומבקשי
רעתו, ואוהביו כצאת השמש
בגבורתו:

אב גד אב גד הו זח טי כך למם נן סע פף

צ

א

Sequibonus eius Dnō Jacomo de[illegible]

[illegible] fabel [illegible]

Seguito [illegible]

Scalguanti [illegible]

Seguì a qua[illegible]

Dnō [illegible] Z C V V[illegible]

Dnē Jacomo

Gran[illegible] dela Dnō

R R[illegible] giamaldi Zamaria vassaro

R R[illegible] [illegible]

[illegible]

Calimar

